

Erstatningsnævnet

Årsberetning

2018

Erstatningsnævnet

Toldboden 2, 8800 Viborg

Telefon 33 92 33 34

erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk

www.erstatningsnaevnet.dk

1	INDLEDNING	4
2	LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING	5
3	SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE	6
4	TALMÆSSIGE OPLYSNINGER OG SAGSBEHANDLINGSTID	7
5	OPFYLDELSE AF RESULTATMÅLENE FOR 2018	10
6	HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?	10
7	KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET	11
7.1	Indledning	11
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	11
7.2.1	Nævnets stillingtagen til om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven	11
7.2.2	Personskade	13
7.2.3	Direkte og indirekte skadelidte	13
7.2.4	Årsagssammenhæng og påregnelighed	15
7.2.5	Straffelovsovertrædelser begået i udlandet	15
7.2.6	Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger	16
7.2.7	Tingsskade og formueskade	16
7.3	Offererstatningslovens § 6 a – almindelige erstatningsretlige regler	17
7.3.1	Nedsættelse eller bortfald på grund af egen skyld eller accept af risiko	17
7.3.2	Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt	17
7.4	Offererstatningslovens § 7 – dækning fra anden side	17
7.5	Offererstatningslovens § 10 – politianmeldelse mv.	19
7.5.1	For sen eller manglende politianmeldelse	19
7.5.2	Manglende medvirken til politiets opklaring af sagen	21
7.5.3	Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen	21
7.6	Offererstatningslovens §§ 1 og 10 - Plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden	22
7.6.1	Offererstatningslovens § 10	22
7.6.2	Offererstatningslovens § 1	29
7.7	Offererstatningslovens § 11 a - retskrav	30
7.8	Offererstatningslovens § 13 – 2-årsfristen	33
7.9	Offererstatningslovens § 14, stk. 1 – sagens oplysning for nævnet	34
7.10	Offererstatningslovens § 15, stk. 2 – advokatudgifter mv.	35
7.11	Offererstatningslovens § 17 – regres	35
7.12	Offererstatningslovens § 18 – tilbagebetaling til nævnet	35
7.13	Erstatningsansvarslovens § 1 - personskadeerstatning	36
7.13.1	Helbredelsesudgifter	36
7.13.2	”Andet tab”	36

7.14	Erstatningsansvarslovens § 1 A – fremtidige helbredelsesudgifter	37
7.15	Erstatningsansvarslovens § 2 – tabt arbejdsfortjeneste	37
7.16	Erstatningsansvarslovens § 3 – svie og smerte.....	37
7.17	Erstatningsansvarslovens § 4 – varigt mén.....	38
7.18	Erstatningsansvarslovens § 5 - erhvervsevnetab	39
7.18.1	Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde.....	39
7.19	Erstatningsansvarslovens §§ 6-7 – fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning ...	40
7.19.1	Fastsættelse af årsløn.....	40
7.20	Erstatningsansvarslovens §§ 12-14 – begravelsesudgifter og tab af forsørger	42
7.21	Erstatningsansvarslovens § 14 a – overgangsbeløb	43
7.22	Erstatningsansvarslovens § 16 – renter	43
7.23	Arv	44
7.24	Erstatningsansvarslovens § 24 – almindelig lempelsesregel.....	44
7.25	Erstatningsansvarslovens § 26 – tortgodtgørelse og krænkelsesgodtgørelse	44
7.25.1	Frihedsberøvelse	44
7.25.2	Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.	45
7.25.3	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3 – krænkelsesgodtgørelse.....	48
7.26	Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte.....	49
7.27	Forældelse/præklusion	51
BILAG 1 – Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2018-2016.....		53
BILAG 2 – Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2018-2016 fordelt på erstatningsposter		55
BILAG 3 – Oplysninger om tilkendelser og afslag i 2018.....		58

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Hermed foreligger beretningen for 2018. Beretningen redegør som i tidligere år for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret.

Nævnet og sekretariatet har i 2018 arbejdet intenst med både kort- og langsigtede initiativer til nedbringelse af antallet af ubehandlede sager og forbedring af sagsbehandlingstiden, som ikke har været tilfredsstillende. Initiativerne og det foreløbige resultat heraf er nærmere beskrevet i de følgende afsnit.

Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

Det er Erstatningsnævnets håb, at beretningen kan medvirke til at udbrede kendskabet til offererstatningsloven og til, hvordan den administreres.

På www.erstatningsnaevnet.dk er denne årsberetning – ligesom årsberetningerne for 1999-2017 – tilgængelig. På hjemmesiden findes i øvrigt en del andet materiale om nævnet.

Viborg, den 28. juni 2019

John Lundum

Nævnensformand

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, nu lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18-11-2014 med senere ændringer.

Erstatningsnævnet har haft følgende sammensætning i 2018:

- ❖ Landsdommer John Lundum (formand)
- ❖ Landsdommer Anne Thalbitzer (næstformand)
- ❖ Landsdommer Elisabeth Mejnertz (næstformand)
- ❖ Landsdommer Karen Foldager (næstformand) fra den 01-11-2018
- ❖ Vicedirektør i Ankestyrelsen Merete Pantmann (efter indstilling fra social- og integrationsministeren, nu børne- og socialministeren)¹
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Lisbet Jensen (efter indstilling fra social- og integrationsministeren, nu børne- og socialministeren) indtil april 2018
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Erling Brandstrup (efter indstilling fra social- og integrationsministeren, nu børne- og socialministeren)
- ❖ Advokat Christina Steen (efter indstilling fra Advokatrådet)
- ❖ Advokat Sysette Vinding Kruse (efter indstilling fra Advokatrådet)
- ❖ Advokat Malou Ehmer (efter indstilling fra Advokatrådet)

Landsdommer Dorte Jensen har været stedfortræder for landsdommer John Lundum, landsdommer Peter Buhl har været stedfortræder for landsdommer Anne Thalbitzer, landsdommer Michael Ellehauge har været stedfortræder for landsdommer Elisabeth Mejnertz, og landsdommer Esben Hvam har været stedfortræder for landsdommer Karen Foldager.

Ankechef i Ankestyrelsen Lise Gry Beder har været stedfortræder for vicedirektør Merete Pantmann, chefkonsulent i Ankestyrelsen Niels-Henrik Dam har været stedfortræder for ankechef Lisbet Jensen, og ankechef Lone Lidforss Reuter Strömngren har været stedfortræder for ankechef Erling Brandstrup.

Endelig har advokat Anders Munk Zacho været stedfortræder for advokat Christina Steen, advokat Mads Krøger Pramming har været stedfortræder for Sysette Vinding Kruse, og advokat Charlotte Løfberg har været stedfortræder for Malou Ehmer.

¹ I medfør af lov nr. 140 af 28-02-2018 er "social- og integrationsministeren" i offererstatningslovens § 11, stk. 2, 3. pkt., ændret til: "den minister, som Ankestyrelsen hører under".

Nævnet sammensættes ved hver votering af tre medlemmer – en formand eller næstformand, et medlem fra Ankestyrelsen og et advokatmedlem.

Erstatningsnævnet har i 2018 afholdt 11 møder, hvorunder der er behandlet omkring 147 sager. Nævnets medlemmer har herudover modtaget ca. 469 sager i skriftlig cirkulation jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet, yder sekretariatsbistand til Erstatningsnævnet.

Erstatningsnævnets sekretariat sørger for sagernes forberedelse, herunder i fornødent omfang udarbejdelse af et resumé af sagen og en indstilling til nævnet med et udkast til sagens afgørelse. Herefter vurderes sagen af nævnet enten ved skriftlig cirkulation blandt nævnets medlemmer eller på et møde. Sagerne sendes i skriftlig cirkulation en gang om ugen, og der holdes nævnsmøde ca. en gang om måneden.

I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper afgøres af en formand eller næstformand alene uden forelæggelse for nævn. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatet alene uden forelæggelse for formand eller nævn. Hovedparten af nævnets sager afgøres enten på sekretariatskompetence uden forelæggelse for nævn eller formand eller på formandskompetence uden forelæggelse for nævn.

Sekretariatet har i 2018 været ledet af sekretariatschef Louise Ingerslev Andersen og souschef Jeanett Palmann Jensen.

Det fremgår af Erstatningsnævnets årsberetning for 2017, side 6, at sekretariatet i 2017 ud over souschef og sekretariatschef var bemandet med 11 fuldmægtige og en specialkonsulent, hvoraf en fuldmægtig udgjorde en midlertidig opnormering. Det fremgår ligeledes, at 2017 var præget af en betydelig medarbejderudskiftning, hvilket også gjorde sig gældende i starten af 2018.

Som led i de i indledningen nævnte iværksatte initiativer til nedbringelse af antallet af ubehandlede sager og sagsbehandlingstiden blev sekretariatet hen over foråret 2018 tilført yderligere ressourcer i form af en opnormering med fem medarbejdere. Fra efteråret 2018 blev sekretariatet yderligere styrket med sagsbehandlerressourcer fra anklagemyndigheden, idet tre anklagere i fire måneder var udlånt til sekretariatet. En af disse anklagere arbejder fortsat i sekretariatet og bliver indtil videre 2019 ud. Herudover fik sekretariatet i perioden fra oktober 2018 til april 2019 bistand fra Kammeradvokaten, der som led i den målrettede indsats bistod sekretariatet med forberedende sagsbehandling i nævnets sager.

Den samlede medarbejderskare består nu (juni 2019), ud over souschef og sekretariatschef, af fire specialkonsulenter, 27 fuldmægtige, seks jurastuderende og et antal kontorfunktionærer.

Den nuværende medarbejdernormering og -sammensætning har givet mulighed for at arbejde i teams, som blandt andet omfatter erfarne fuldmægtige og specialkonsulenter, der fungerer som både faglige "fyrtårne" og tovholdere på produktion og kompetenceudvikling.

Overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Aarhus Universitetshospital, og overtandlæge Birgitte Sindrup fra Slagelse Kommune Tandpleje har været tilknyttet nævnet som tandlægekonsulenter. Herudover har nævnet indgået aftale med speciallæge i neurologi, overlæge Claus Madsen, Odense Universitetshospital, om konsulentbistand i konkrete sager, hvor nævnet har behov for en lægelig vurdering af for eksempel årsagssammenhængen mellem ansøgers tilskadekomst ved en straffelovsovertrædelse og ansøgers helbredstilstand.

Da Erstatningsnævnets sekretariat organisatorisk udgør en enhed under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnævnets økonomiske forhold i 2018 skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for dette år.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER, SAGSBEHANDLINGSTID OG ANALYSE

Nævnet modtog i 2018 i alt 2.709 nye sager (nye ansøgninger) mod 2.319 nye sager i 2017 og 2.416 nye sager i 2016. Samtidig blev et stort antal tidligere lukkede sager ligesom i tidligere år genåbnet som følge af nye fremsatte krav eller genoptagelser af tidligere lukkede sager.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af nye sager og nye ansøgninger på eksisterende sager i årene 2014-2018:

	2014	2015	2016	2017	2018
Modtagne ansøgninger (nye sager)	2913	2549	2416	2319	2709
Nye ansøgninger på eksisterende sager	1728	1779	1482	713	501

Erstatningsnævnet kan i den forbindelse mere generelt oplyse, at når nævnet modtager en ansøgning om erstatning fra et offer, opretter nævnet en konkret sag vedrørende den pågældende ansøgning. Nævnet behandler herefter den fremsendte ansøgning og tager stilling til de krav, der er indeholdt i ansøgningen, herunder om der skal ske en hel eller delvis tilkendelse af det ansøgte, om der skal tilvejebringes yderligere dokumentation, eller om der skal gives afslag på erstatning. Når nævnet har truffet endelig afgørelse vedrørende de fremsendte krav, afsluttes sagen i nævnet. Såfremt offeret efterfølgende vender tilbage i sagen med nye krav, åbner nævnet sagen på ny og træffer en ny afgørelse. Dette kan i de alvorligere sager gentage sig adskillige gange.

I 2018 traf Erstatningsnævnet i alt 4.166 afgørelser mod 2.727 afgørelser i 2017.

Opgørelsen over antallet af afgørelser er baseret på antallet af udgående breve, der statistisk er registreret som en afgørelse. De enkelte registrerede afgørelser indeholder imidlertid ofte afgørelser vedrørende flere forskellige krav, herunder krav, der kan være fremsat på forskellige tidspunkter. En afgørelse kan således f.eks. bestå af tilkendelse af erstatning for udgifter til transport hjem fra sygehuset på skadesdagen, anmodning om dokumentation for sygeperiode til brug for vurdering af et fremsat krav om godtgørelse for svie og smerte, anmodning om dokumentation for et fremsat krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og et (foreløbigt) afslag på erstatning for ødelagt tøj (henvisning til forsikring).

Civilstyrelsen overgik i november 2018 til et nyt IT-system, hvilket har skabt mulighed for at registrere sagsbehandlingstider og afgørelsestyper på alle enkelte sagsforløb indeholdt i den samme sag. Dette har i sagens natur alene givet udslag i tallene for december 2018, men vil fremover give et mere reelt billede af antallet af verserende og afsluttede sagsforløb og dermed også et mere reelt billede af nævnets arbejdsopgaver og produktion.

Nævnet har i 2018 tilkendt erstatning og godtgørelse med i alt ca. 175,6 mio. kr. ekskl. renter. Hertil kommer gebyrer til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt ca. 3,3 mio. kr. Tilsammen ca. 178,9 mio. kr.

Som bilag 2 til årsberetningen er vedhæftet en oversigt, der viser fordelingen af de tilkendte erstatninger mv. fra staten i 2018 fordelt på de enkelte erstatningsposter.

I 2017 tilkendte nævnet ca. 91,6 mio. kr. i erstatning og godtgørelse. Hertil kom gebyrer, honorarer mv., i alt ca. 2 mio. kr., og dermed var den samlede udbetaling på ca. 93,6 mio. kr.

Erstatningsbeløbene udbetales ikke direkte fra Erstatningsnævnet, men udbetales efter nævnets anvisning af politiet det sted, hvor straffelovsovertrædelsen blev anmeldt. Det er endvidere politiet, der efterfølgende, i det omfang det er muligt, inddriver de udbetalte erstatninger hos gerningsmanden.

Erstatningsnævnet har ikke adgang til oplysninger om, i hvilket omfang det i medfør af offererstatningslovens § 17 lykkes at inddrive de tilkendte erstatninger fra skadevolderne. Der henvises i den forbindelse til årsberetningen for 2011, pkt. 4.

Sagsbehandlingstid

Pr. 31. december 2018 havde Erstatningsnævnet 2.680 verserende sager og en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 285 dage.

Antallet af verserende sager i nævnet har været faldende henover sidste halvår af 2018, mens den gennemsnitlige sagsbehandlingstid har været stigende i 2018. Det skal ses i sammenhæng med de indledningsvist omtalte initiativer til nedbringelse af antallet af

ubehandlede sager, hvor flere af nævnets ældste sager er blevet afgjort og derved har påvirket den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i opadgående retning.

Der arbejdes fortsat med at behandle og afslutte de ældste sager i nævnet, hvilket vil have en negativ påvirkning af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Der vil derfor forløbe en vis tid endnu, før en markant nedbringelse af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er realiseret.

Nævnets sagsbehandlingstider har over de seneste år givet anledning til en række klager til Folketingets Ombudsmand. Det har givet ombudsmanden anledning til at indlede en generel sag, hvor nævnet løbende over for ombudsmanden har redegjort for udviklingen i sagsbehandlingstiderne og de initiativer, der er iværksat til nedbringelse heraf.

Erstatningsnævnets for lange sagsbehandlingstider har også givet anledning til spørgsmål fra Folketinget, herunder navnlig fra Folketingets Retsudvalg. Nævnet har løbende udarbejdet bidrag til Justitsministeriets besvarelse af folketingsspørgsmålene.

Ved Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål 325 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del) er som bilag medtaget Erstatningsnævnets opfølgende orientering af 23. januar 2019 til Folketingets Ombudsmand samt Civilstyrelsens bemærkninger af 25. januar 2019 og Justitsministeriets bemærkninger af 31. januar 2019.

Besvarelsen med bilag er tilgængelig på Folketingets hjemmeside

<https://www.ft.dk/samling/20181/almindel/REU/spm/325/index.htm>

Analyse af offererstatningssager

Som led i arbejdet med at nedbringe sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet til gavn for ofrene, igangsatte Justitsministeriet i foråret 2018 en analyse af offererstatningsområdet. Analysen, som blev afsluttet i oktober 2018, har peget på en række anbefalinger til nedbringelse af sagsbehandlingstiderne.

Der er bl.a. sket ændringer i offererstatningsloven ved lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, der trådte i kraft den 1. maj 2019. Lovændringen indebærer bl.a. mulighed for en hurtig tilkendelse af erstatning ved krav med en værdi på indtil 3.500 kr. (§ 9, stk. 2 i offererstatningsloven). Derudover indeholder loven adgang til at etablere en digital selvbetjeningsløsning til ansøgning om erstatning og godtgørelse.

Loven indebærer endvidere, at Erstatningsnævnet i videre omfang kan træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, når hensynet til offeret taler herfor, ligesom undersøgelse af skadevolders forsikringsforhold i visse tilfælde udskydes til regres hos politiet. Herudover indebærer loven, at fristen for at fremsætte yderligere krav vedrørende samme

lovovertrædelse tidligst udløber 2 år efter nævnets endelige afgørelse (offererstatningslovens § 13, stk. 3). Endelig får nævnet mulighed for at indhente udtalelse om varigt mén og erhvervsevnetab fra andre instanser end Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring.

[Loven er tilgængelig i sin helhed her.](#)

Ud over lovændringerne er der, som beskrevet i afsnit 3 ovenfor, bl.a. tilført sekretariatet væsentlig flere medarbejdere, der er indført en bedre driftsstyring i sekretariatet, Civilstyrelsen arbejder på at udvikle en digital selvbetjeningsløsning for ansøgning om offererstatning, og der arbejdes på at indgå en aftale med Patienterstatningen om udarbejdelse af vejledende udtalelser om varigt mén og erhvervsevnetab for blot at nævne nogle af initiativerne.

5 OPFYLDELSE AF RESULTATMÅLENE FOR 2018

I Civilstyrelsens mål- og resultatplan for 2018 indgår følgende mål for behandlingen af sager om offererstatning:

- Der træffes 4.045 afgørelser i offererstatningssagerne.
- Der træffes 1. afgørelse i halvdelen af sagerne om offererstatning inden for 45 dage.

Kun det ene af disse mål blev opfyldt i 2018, idet der blev truffet 4.166 afgørelser, og der blev i halvdelen af sagerne truffet første afgørelse inden for 47 dage.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning², for visse

² I medfør af lov nr. 112 af 03-02-2012 omfatter offererstatningsloven også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Lovændringen trådte i kraft den 01-03-2012.

Hvor der i det følgende henvises til offererstatningslovens betingelse om, at der skal være tale om en overtrædelse af straffeloven eller af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, vil der for overskuelighedens skyld alene blive henvist til straffeloven, medmindre det konkret er relevant at sondre mellem straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Det ændrer selvsagt ikke på, at overtrædelse af begge love i samme omfang kan berettige til erstatning og godtgørelse.

afgrænsede personlige ejendele, der er blevet skadet, samt for mindre kontantbeløb, som mistes i forbindelse med personskade opstået ved en straffelovsovertrædelse.

Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingskade, medmindre straffelovsovertrædelsen er begået af en person, der er omfattet af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, som hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsanbragt i institutioner under Kriminalforsorgen. Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelse af ordensbekendtgørelsen eller andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven.

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadesikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30. Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredelsesudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringselskab eller andre, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder blandt andet, at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist egen skyld, der berettiger til det. Se pkt. 7.3.1 om nævnets praksis i sager om nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende fremgår generelle bemærkninger om nævnets praksis samt referater af afgørelser, som nævnet har fundet af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusinde sager, som nævnet har afgjort i 2018.

For yderligere belysning af reglerne i offererstatningsloven og af Erstatningsnævnets praksis kan der f.eks. henvises til nævnets tidligere årsberetninger, der – for så vidt angår beretningerne for 1999-2017 – findes på nævnets hjemmeside, samt til "Offererstatningsloven med kommentarer", 1. udg., 2005, af Gerd Sinding og Michael Lerche.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 Nævnets stillingtagen til om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven

Hvis det ved dom er fastslået, at tilskadekomsten er sket ved en straffelovsovertrædelse, lægger nævnet selvsagt dette til grund.

Hvis det ikke er afgjort ved dom, om skaden er sket som følge af en straffelovsovertrædelse, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og den subjektive tilregnelser. Der er tale om en konkret vurdering i den enkelte sag under inddragelse af alle sagens oplysninger, herunder f.eks. vidneafhøringer, gerningsstedsundersøgelser, videooptagelser, lægelige undersøgelser og tekniske beviser mv., der er tilvejebragt gennem politiets efterforskning, samt eventuelle nye oplysninger, som kommer frem under nævnsbehandlingen.

Nævnet er ikke bundet af politiets og anklagemyndighedens vurdering af, om der kan antages at være begået et strafbart forhold mod ansøger, men vurderingen fra politi og anklagemyndighed vil normalt være vejledende for nævnet.

Hvis nævnet i forbindelse med sin vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af straffeloven, ikke finder sagen tilstrækkeligt oplyst gennem politiets efterforskning, har nævnet undtagelsesvis mulighed for at bede politiet om at foretage yderligere afhøringer af vidner mv. eller at gennemføre undersøgelser af gerningsstedet mv. Dette fremgår blandt andet af pkt. 7 i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 til politiet og anklagemyndigheden om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde fra politiet indhentet videooptagelser og lignende fra tilskadekomsten for selvstændigt at vurdere, om ansøgeren har været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Som omtalt i pkt. 6 omfatter offererstatningsloven pr. 01-03-2012 i medfør af lovens § 1 også overtrædelser af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, idet den tidligere bestemmelse i straffelovens § 265 om overtrædelse af tilhold er overført til lov nr. 112 af 03-02-2012. Der henvises herom til årsberetningen for 2013, pkt. 7.2.1.

Vedrørende plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden henvises til pkt. 7.6.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes:

N.j.nr. 16-520-10538 Ansøger var, fra han var ni til 12 år gammel, i weekenderne anbragt hos en aflastningsfamilie, som også havde en to år ældre dreng i fast pleje. Under ansøgers weekendophold blev han flere gange udsat for først berøringer på kønsdelene og senere oral- og analsex af den anden dreng. Efter ansøgers forklaring havde skadevolder truet ham til tavshed, bl.a. med en bajonet. Forholdene fandt sted flere gange over en længere periode, indtil plejeforældrene opdagede det, og ansøger blev sendt til en anden plejefamilie. Forholdet blev ikke politianmeldt af hverken plejeforældrene eller ansøgers mor. Forholdet blev først anmeldt til politiet af ansøger selv to måneder efter at han var fyldt 18 år.

Nævnet valgte at give dispensation efter den dagældende bestemmelse i offererstatningslovens § 10, stk. 2 (nu stk. 3). Nævnet lagde vægt på, at det ikke havde været plejeforældrenes opfattelse, at der var sket et overgreb, hvorfor deres manglende anmeldelse ikke skulle komme ansøger til skade. Nævnet anlagde samme betragtning over for ansøgers mor, som

heller ikke synes at have opfattet hændelserne som et overgreb i første omgang, og som desuden på grund af diverse sociale problemer ikke med rimelighed kunne forventes at varetage sønnens interesser på betryggende vis. Nævnet fandt herefter, at der burde gives ansøger en passende frist efter det fyldte 18. år til selv at anmelde forholdet, og at en anmeldelse efter to måneder ikke overskred denne frist.

Nævnet fandt desuden, på trods af de modstridende forklaringer i sagen, at sagen var omfattet af offererstatningslovens § 1. Nævnet lagde vægt på, at ansøgers forklaring var meget detaljeret, samt at ansøger både til sin mor, til skolepsykologen, til skolen og til kommunen fortalte om tvang, og om at han blev truet til tavshed. Ansøger blev herefter tilkendt 100.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet lagde ved udmålingen vægt på, at der var tale om 7-9 voldtægter og 1 tilfælde af oralsex under tvang foruden befølinger på og under tøjet, at overgrebene fandt sted over en periode på 3 år, at overgrebene fandt sted under plejeforhold samt på aldersforskellen mellem de to drenge.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.5.1 om for sen eller manglende politianmeldelse og under pkt. 7.25.2 om godtgørelse for tort i anledning af forbrydelser mod kønssædeligheden.

7.2.2 Personskade

Nævnet kan kun tilkende erstatning og godtgørelse, hvis ansøger har lidt personskade ved straffelovsovertrædelsen.

7.2.3 Direkte og indirekte skadelidte

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidt alligevel er erstatningsberettiget. Der henvises for nærmere herom blandt andet til årsberetningen for 2003, pkt. 7.1.3, årsberetningen for 2006, pkt. 7.2.3, årsberetningen for 2008, pkt. 7.2.4, årsberetningen for 2014, 2016 og 2017, pkt. 7.2.3.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes:

N.j.nr. 16-520-10778 Ansøger var ansat som bankassistent i en bank, som blev udsat for et røveri. Røveren henvendte sig til ansøgerens kollega i den tilstødende kasse. Ansøgeren blev således ikke selv direkte udsat for en trussel eller vold. Efter hændelsen fik ansøgeren det psykisk dårligt og søgte derfor om erstatning for svie og smerte og helbredelsesudgifter.

Nævnet fandt, at ansøgeren ikke havde været udsat for en straffelovsovertrædelse, hvorfor ansøgeren som udgangspunkt ikke var omfattet af offererstatningsloven. Nævnet vurderede dog, at ansøgeren med rette havde følt sig i overhængende risiko for selv at lide personskade, og at hun derfor

havde været så tæt på begivenhedernes centrum, at ansøgningen, selvom ansøger ikke kunne anses for egentlig forurettet, var omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde herved vægt på, at ansøgeren havde befundet sig i kassen ved siden af den, som røveren henvendte sig ved, at hun så, at røveren truede hendes kollega med en kniv, og at hun aktiverede overfaldsalarmen.

Spørgsmålet om erstatning til indirekte skadelidte opstår blandt andet i sager om nærtstående, herunder navnlig forældres, adgang til erstatning og godtgørelse som følge af psykiske følger, de pådrager sig i forbindelse med drab på deres børn. Nævnet kan vedrørende dette emne henvise til nævnets årsberetning for 2014 og 2017, pkt. 7.2.3.

Nævnet har i et antal følgesager i 2018 haft anledning til at tage stilling hertil:

N.j.nr. 16-520-10294, 16-520-10296 og 16-520-10297 Et søskende-par og deres mor søgte om erstatning for ydelser, der ikke er omfattet af offererstatningslovens § 2, som følge af deres søsters/datters død 12 år tidligere.

Drabet fandt sted i den lejlighed, hvor hele familien boede, og blev begået af faren i familien. Begge brødre og moren var til stede i lejligheden mens drabet blev begået, men ingen hørte drabet, og det blev først opdaget flere timer efter. Det var de tre ansøgere, der fandt liget.

Nævnet besluttede at meddele ansøgerne afslag efter offererstatningslovens § 1, da nævnet ikke fandt, at ansøgerne kunne betragtes som direkte skadelidte, ligesom nævnet heller ikke fandt, at ansøgerne i øvrigt havde været så tæt på begivenhedernes centrum, at ansøgerne alligevel måtte anses for omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde herved vægt på, at ingen af ansøgerne overværede drabet, og at de lå og sov på gernings-tidspunktet og intet havde hørt i løbet af natten, hvor drabet fandt sted.

Nævnet vurderede i øvrigt af egen drift, at ingen af brødrene var berettiget til efterladtegodtgørelse. Her tillagde nævnet det vægt, at de ikke var omfattet af den personkreds, som kan komme i betragtning til godtgørelse efter § 26 a efter forarbejderne til bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 26 a. Nævnet fandt, at der ikke mellem ansøgerne og afdøde var en sådan helt særlig tilknytning, som kunne begrunde efterladtegodtgørelse, da forholdet mellem ansøgerne og afdøde ikke fandtes at gå ud over et sædvanligt familiært forhold mellem søskende.

Moren blev tilkendt en efterladtegodtgørelse på 100.000 kr. Nævnet fulgte således forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 26 a og retspraksis, hvorefter der som udgangspunkt tilkendes 100.000 kr. i godtgørelse til efterladte ved forsætligt drab.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.26 om godtgørelse til efterladte.

7.2.4 Årsagssammenhæng og påregnelighed

For at kunne få erstatning efter offererstatningsloven skal der i overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden skal være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Der henvises herom blandt andet til årsberetningen for 2006, pkt. 7.2.4, årsberetningen for 2013, pkt. 7.2.4, og årsberetningen for 2014, pkt. 7.2.4.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes følgende sag:

N.j.nr. 16-520-10611 Ansøger var en 14-årig pige, der søgte om erstatning for udgifter til psykolog. Hun befandt sig sammen med to drenge, der var henholdsvis 14 år og 15 år. Parterne afgav modstridende forklaringer om det passerede. Ansøgeren forklarede, at hun blev voldtaget, imens de to drenge forklarede, at hændelsen skete frivilligt for alle parter.

Nævnet vurderede, at det ikke kunne lægges til grund, at ansøgeren havde været udsat for voldtægt, idet der forelå modstridende forklaringer herom, samt at det ikke kunne lægges til grund, at hændelsen ikke havde været frivillig for ansøgeren. Nævnet vurderede, at straffelovens § 222, jf. § 225 var overtrådt, idet ansøgeren var mindreårig på tidspunktet for hændelsen. Nævnet endte med at meddele afslag på ansøgningen, idet det ikke kunne lægges til grund, at ansøger havde været udsat for voldtægt, og idet der ikke var årsagssammenhæng mellem erstatningskravet og overtrædelsen af straffelovens § 222, jf. § 225.

7.2.5 Straffelovsovertrædelser begået i udlandet

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., betaler staten kun i særlige tilfælde erstatning for skader, der er sket uden for Danmark, og kun, hvis ansøger har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller på gerningstidspunktet gjorde tjeneste for en dansk udenrigsrepræsentation. Efter forarbejderne tager bestemmelsen navnlig sigte på tilfælde, hvor der er dansk jurisdiktion efter blandt andet straffelovens § 6, nr. 2 og 3.

Herudover anvendes bestemmelsen efter praksis hovedsageligt i tilfælde, hvor en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. I sådanne tilfælde ydes erstatning dog kun, når skaden opstår i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse.

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 2. pkt., kan erstatning endvidere betales til ansøgere, der har bopæl i Danmark, og som kommer til skade i forbindelse med deres erhvervsudøvelse i udlandet. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Hvis en tilskadekomst i udlandet kan anses som en arbejdsskade, kan skaderne i visse tilfælde være omfattet af bekendtgørelse nr. 853 af 20-10-2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes følgende sag:

N.j.nr. 16-520-10759 Ansøger var på forretningsrejse i Barcelona og blev efter at have spist middag på restaurant overfaldet på vej tilbage til hotellet.

ANS gjorde gældende, at han var på arbejde på skadestidspunktet, idet han anvendte tiden på restauranten til at tjekke sine arbejdsmails på mobilen.

Nævnet gav afslag på erstatning og godtgørelse med begrundelsen, at skaden ikke var sket under ansøgers erhvervsudøvelse og derfor ikke var omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 3. Nævnet tilføjede endvidere, at selvom man antog, at skaden var sket i forbindelse med ansøgers erhvervsudøvelse, så ville forudsætningen om, at offererstatningslovens § 1, stk. 3, alene omfatter personer, som efter karakteren af deres erhvervsudøvelse er særligt udsat for vold, i sig selv medføre et afslag.

For yderligere eksempler på nævnets praksis for tilkendelse af erstatning efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, henvises til nævnets årsberetning for 2009, pkt. 7.2.6 og til årsberetningen for 2016 og 2017, pkt. 7.2.5.

7.2.6 Lovlig privat anholdelse og forhindring af strafbare handlinger

Foruden straffelovsovertrædelser giver offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., også mulighed for erstatning og godtgørelse for personskade, der sker i forbindelse med 1) hjælp til politiet under anholdelse, 2) handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse, og 3) handlinger, der foretages med henblik på forhindring af strafbare handlinger.

Der henvises herom blandt andet til årsberetningen for 2012, pkt. 7.2.6.

7.2.7 Tingsskade og formueskade

Efter offererstatningsloven ydes der – som anført under pkt. 7.2.2 – som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse i anledning af personskade.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, er der imidlertid givet den skadelidte mulighed for – som tillægserstatning – at få erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden skete. For eksempler på nævnets praksis om forståelsen af "sædvanlig" og "personlig ejendel" henvises til nævnets årsberetning for 2015, pkt. 7.2.7 og årsberetning for 2016, pkt. 7.2.7.

Nævnet kan endvidere henvise til årsberetningen for 2007, pkt. 7.2.6, hvor en gennemgang af nævnets praksis vedrørende niveauet for erstatning for dyrere personlige ejendele findes. Afsnittet indeholder endvidere omtale af praksis for erstatning for udgifter til nye briller. Nævnet kan endvidere henvise til årsberetningen for 2013, hvoraf det fremgår, at nævnet i 2013 forhøjede det maksimale erstatningsbeløb for personlige ejendele til 10.000 kr. mod tidligere 5.000 kr.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 giver endvidere hjemmel til at yde erstatning for tingsskade ud over de i § 1, stk. 2, nævnte tilfælde, såfremt skadevolderen er omfattet af den særlige personkreds i § 3 (bl.a. personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen), som det offentlige menes at have et særligt ansvar for.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 muliggør også erstatning til juridiske personer, f.eks. anparts- og aktieselskaber, men ikke erstatning til offentlige myndigheder eller institutioner, jf. lovens § 5.

Erstatningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 2, og § 3 omfatter kun egentlig tingsskade. Formueskade opstået ved for eksempel bedrageri, underslæb, afpresning eller anden straffelovsforbrydelse kan derimod ikke erstattes i medfør af offererstatningsloven, jf. herved forarbejderne til offererstatningsloven, betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 33, 1. sp. Nævnet erstatter heller ikke tab for f.eks. mistet rejse eller mistet ferie. Se i den forbindelse årsberetningen for 2014, pkt. 7.2.7.

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A – ALMINDELIGE ERSTATNINGSRET-LIGE REGLER

7.3.1 Nedsættelse eller bortfald på grund af egen skyld eller accept af risiko

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler tilsvarende anvendelse, herunder reglerne om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

7.3.2 Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 6 a indebærer endvidere, at den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt finder tilsvarende anvendelse i erstatningssager i henhold til offererstatningsloven. Tabsbegrænsningspligten indebærer, at den, der har lidt skade som følge af en andens ansvarspådragende adfærd, har pligt til så vidt muligt at begrænse sit tab som følge af skaden.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7 – DÆKNING FRA ANDEN SIDE

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning.

Det følger af Erstatningsnævnets forretningsordens § 10, stk. 1, 2. pkt., at nævnet ikke træffer afgørelse, førend det er konstateret, om skaden dækkes fra anden side, jf. offererstatningslovens § 7.

Det betyder, at nævnet som udgangspunkt, hvis den oplyste skadevolder er under 14 år, eller der er oplysninger, som giver anledning til at formode, at skadevolder har

manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, vil henvise skadelidte til at rette henvendelse til skadevolders eventuelle ansvarsforsikringsselskab. Dette skyldes den særlige bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 19. Efter denne bestemmelse fraviges det forsikringsretlige udgangspunkt om, at skader, som den forsikrede skadevolder selv har fremkaldt ved forsæt, ikke dækkes, i tilfælde hvor "den sikrede var under 14 år eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt". Persongruppen omfatter således personer, der er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1 og 2, samt i et mindre omfang også personer, der er omfattet af straffelovens § 69, jf. U.2006.1961 Ø.

Børn under 14 år vil ofte være dækket af forældrenes ansvarsforsikring, ligesom en del voksne institutionsanbragte eller sindslidende vil være dækket af en ansvarsforsikring.

Hvis det efterfølgende må lægges til grund, at skadevolderen ikke var omfattet af en forsikring, tages sagen efter ansøgning på ny under behandling i nævnet.

Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, hvis skaden er en arbejdsskade og dækkes af arbejdsgiverens lovpligtige forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77 og erstatningsansvarslovens § 30, hvoraf fremgår, at "Ydelser i henhold til loven [arbejdsskadesikringsloven] kan ikke danne grundlag for regreskrav mod en skadevolder, der har pådraget sig erstatningspligt over for skadelidte eller dennes efterladte. Skadelidtes eller dennes efterladdes krav mod den erstatningsansvarlige nedsættes i det omfang, forsikringsselskabet har betalt eller er pligtig at betale erstatning til de pågældende efter denne lov".

Derudover betaler nævnet ikke erstatning, hvis skaden er omfattet af andre lovpligtige ansvarsforsikringer.

Fra nævnets praksis i 2018:

N.j.nr. 15-520-08650 og 16-520-08710 Forurettede afgik ved døden i forbindelse med et færdselsuheld. Skadevolder blev dømt for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 241 og § 249. Ansøgerne var afdødes forældre, og de søgte om blandt andet svie og smerte, tabt arbejdsfortjeneste samt efterladtegodtgørelse.

Nævnet meddelte afslag på ansøgningerne og henviste til bilens ansvarsforsikring jf. offererstatningslovens § 7. Ansøgernes advokat vendte herefter tilbage over for nævnet, idet bilens lovpligtige ansvarsforsikring erkendte erstatningspligten, men selskabet mente ikke, at ansøgerne kunne betragtes som skadelidte i erstatningsansvarslovens forstand. Forsikringsselskabet afslog derfor at dække ansøgernes krav om blandt andet godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Forsikringsselskabet havde samtidigt kulancemæssigt tilbudt hver af ansøgerne efterladtegodtgørelse med 50.000 kr.

Efter en fornyet gennemgang af ansøgningerne meddelte nævnet igen afslag på ansøgningerne med henvisning til offererstatningslovens § 7. Næv-

net lagde ved afgørelserne vægt på, at forsikringsselskabet havde anerkendt erstatningspligten, og at erstatningspligtens omfang herefter måtte betragtes som et mellemværende mellem ansøgerne og forsikringsselskabet.

Endelig betaler nævnet ikke erstatning, hvis skaden er forvoldt af en udlænding, der på gerningstidspunktet var omfattet af bekendtgørelse nr. 384 af 25-04-2006 om statens hæftelsesansvar for skader, som udlændinge, der opholder sig her i landet og er omfattet af udlændingelovens § 42 a, stk. 1 eller 2, jf. stk. 3, forvolder på andre eller andres ejendele. Nævnet vil derfor i disse sager henvise skadelidte til at rette henvendelse til Udlændingestyrelsen.

Hvis Udlændingestyrelsen herefter træffer afgørelse om, at skadevolderen på gerningstidspunktet ikke var omfattet af bekendtgørelse nr. 384 af 25-04-2006, tages sagen efter ansøgning på ny under behandling i nævnet.

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10 – POLITIANMELDELSE MV.

7.5.1 For sen eller manglende politianmeldelse

Efter offererstatningslovens § 10 er det som udgangspunkt en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer.

Ved anmeldelse forstås en anmodning til politiet om at efterforske en sag. I mere alvorlige sager vil det sjældent være nødvendigt at fremsætte en udtrykkelig anmodning om efterforskning, men i mindre alvorlige sager vil det derimod som regel være nødvendigt. Den omstændighed, at politiet har været til stede og måske også har talt med den forurettede, vil dermed ikke altid være tilstrækkeligt til at anse forbrydelsen for anmeldt.

Der er mulighed for at dispensere fra anmeldelsesfristen, såfremt forholdene taler for det, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 2 (nu stk. 3).

Som følge heraf ser Erstatningsnævnet f.eks. stort set altid bort fra kravet om anmeldelse inden 72 timer, hvis det på trods af den sene anmeldelse lykkes at pågribe og retsforfølge skadevolderen.

Der kan også i andre situationer være grundlag for at dispensere fra kravet om politianmeldelse inden 72 timer. Der kan for eksempler, hvor nævnet har dispenseret, henvises til nævnets årsberetning for 2016, pkt. 7.5.1.

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder, jf. betænkning 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 37, 2. sp., ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold, nu inden 72 timer.

Ved lov nr. 140 af 28-02-2018³ er fristen i offererstatningslovens § 10 ophævet i forhold til sager om voldtægt (§ 216), incest (§ 210), alvorligere sædelighedsforbrydelser over for børn (§§ 222-227, stk. 1, og § 225, jf. §§ 222-227) samt visse sædelighedsforbrydelser begået over for en person under 18 år (§§ 218-221 og § 225, jf. §§ 218-221).

Lovændringen vedrører alene 72-timersfristen, og det forudsættes fortsat at være en betingelse, at straffelovsovertrædelser politianmeldes. Fristen ophæves med virkning for skader forvoldt ved straffelovsovertrædelser begået efter den 01-04-2016.

Vedrørende plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden henvises til pkt. 7.6.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes følgende sager:

N.j.nr. 18-520-13554 Ansøgeren blev på et diskotek slået med et knytnæveslag, der ramte tæt på ansøgerens ene øje. Hændelsen blev først anmeldt til politiet 18 dage efter hændelsen. Det fremgik af politirapporterne, at ansøgeren i første omgang ikke havde anmeldt forholdet, da ansøgeren ikke troede, at han havde fået skader ud over et blå øje. Ved undersøgelse hos en øjenlæge 18 dage efter hændelsen blev det imidlertid konstateret, at knytnæveslaget havde medført en umiddelbar nedsættelse af synet på øjet med 60 %. Hændelsen blev anmeldt til politiet samme dag som undersøgelsen hos øjenlægen fandt sted. Nævnet besluttede på denne baggrund at dispensere for den sene anmeldelse.

N.j.nr. 16-520-10538 Ansøger var, fra han var ni til 12 år gammel, i weekenderne anbragt hos en aflastningsfamilie, som også havde en to år ældre dreng i fast pleje. Under ansøgers weekendophold blev han flere gange udsat for først berøringer på kønsdelene og senere oral- og analsex af den anden dreng. Efter ansøgers forklaring havde skadevolder truet ham til tavshed, bl.a. med en bajonet. Forholdene fandt sted flere gange over en længere periode, indtil plejeforældrene opdagede det, og ansøger blev sendt til en anden plejefamilie. Forholdet blev ikke politianmeldt af hverken plejeforældrene eller ansøgers mor. Forholdet blev først anmeldt til politiet af ansøger selv to måneder efter at han var fyldt 18 år.

Nævnet valgte at give dispensation efter den dagældende bestemmelse i offererstatningslovens § 10, stk. 2 (nu stk. 3). Nævnet lagde vægt på, at det ikke havde været plejeforældrenes opfattelse, at der var sket et overgreb, hvorfor deres manglende anmeldelse ikke skulle komme ansøger til skade. Nævnet anlagde samme betragtning over for ansøgers mor, som heller ikke synes at have opfattet hændelserne som et overgreb i første omgang, og som desuden på grund af diverse sociale problemer ikke med rimelighed kunne forventes at varetage sønnens interesser på betryggende vis. Nævnet fandt herefter, at der burde gives ansøger en passende frist

³ Lov om ændring af straffeloven, lov om forældelse af fordringer, lov om erstatningsansvar og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

efter det fyldte 18. år til selv at anmelde forholdet, og at en anmeldelse efter to måneder ikke overskred denne frist.

Nævnet fandt desuden, på trods af de modstridende forklaringer i sagen, at sagen var omfattet af offererstatningslovens § 1. Nævnet lagde vægt på, at ansøgers forklaring var meget detaljeret, samt at ansøger både til sin mor, til skolepsykologen, til skolen og til kommunen fortalte om tvang, og om at han blev truet til tavshed. Ansøger blev herefter tilkendt 100.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet lagde ved udmålingen vægt på, at der var tale om 7-9 voldtægter og 1 tilfælde af oralsex under tvang foruden befølinger på og under tøjet, at overgrebene fandt sted over en periode på 3 år, at overgrebene fandt sted under plejeforhold samt på aldersforskellen mellem de to drenge.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.2.1 om nævnets stillingtagen til om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven og under pkt. 7.25.2 om godtgørelse for tort i anledning af forbrydelser mod kønssædeligheden.

7.5.2 Manglende medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse indebærer endvidere, at ansøgeren skal have medvirket efter evne i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven. Se herom følgende afgørelse:

N.j.nr. 16-520-09927 Ansøger søgte om erstatning efter et masseslagsmål, hvor ansøger havde fået forsvarsskader på hænderne efter flere knivstik.

Nævnet meddelte ansøger afslag efter offererstatningsloven § 10, da nævnet ikke fandt, at ansøger i tilstrækkeligt omfang efter evne havde medvirket til politiets opklaring af sagen.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger ikke havde ønsket at udtale sig til politiet vedrørende sin egen tilskadekomst. Nævnet bemærkede, at det var opmærksomt på, at ansøger selv havde været blandt de sigtede i sagen frem til en vis dato, men at nævnet ikke fandt, at dette i sig selv kunne føre til, at ansøger efter offererstatningsloven var fritaget for efter evne at medvirke til opklaringen af den del af sagen, der vedrørte hans egen tilskadekomst.

7.5.3 Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning eller taget forbehold herfor i retten.

Betingelsen om, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten, gælder, uanset at skadelidte efterfølgende anlægger en civil retssag om erstatning. Der henvises i den forbindelse til nævnets årsberetning for 2007, pkt. 7.5.3, for en gennemgang af nævnets praksis på området.

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS §§ 1 OG 10 - PLEJEPERSONALES MV. TILSKADEKOMST I ARBEJDSSTIDEN

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade, fordi f.eks. en patient eller en elev opfører sig voldsomt, truende eller decideret voldeligt, udgør en særlig tilfældegruppe.

Såfremt der foreligger politianmeldelse i en sådan sag, danner politiets efterforskning og eventuelle afgørelse om påtaleundladelse, tiltalefracfald eller tiltale grundlaget for nævnets afgørelse om, hvorvidt der som forudsat i offererstatningslovens § 1 har været tale om en straffelovsovertrædelse. I de tilfælde, hvor der er rejst tiltale ved domstolene, følger nævnet naturligvis rettens afgørelse om, hvorvidt der har været tale om en straffelovsovertrædelse, ligesom nævnet efter offererstatningslovens § 11 a følger rettens eventuelle afgørelse om erstatning.

I praksis foretages der imidlertid ofte ikke politianmeldelse i sådanne sager, ligesom ansøgningen om erstatning ofte først indsendes til Erstatningsnævnet lang tid efter, at hændelsen har fundet sted. Erstatningsnævnet vil i så fald ved modtagelsen af en ansøgning om erstatning (i relevant omfang) anmode institutionens ledelse om en udtalelse vedrørende det præcise hændelsesforløb i forbindelse med den pågældende hændelse samt om en redegørelse for, hvorfor hændelsen ikke er politianmeldt. Nævnet vil endvidere indhente sagens akter fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Nævnet vil herefter først og fremmest tage stilling til, hvorvidt der er grundlag for at dispensere fra kravet om (rettidig) anmeldelse til politiet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, 1. led, og dernæst – hvis der er grundlag for at dispensere – tage stilling til, om forholdet kan anses for omfattet af offererstatningsloven i medfør af lovens § 1, det vil sige om ansøgeren har pådraget sig en personskade som følge af en straffelovsovertrædelse.

7.6.1 Offererstatningslovens § 10

Erstatningsnævnet havde før 2014 en lempelig praksis for at meddele dispensation fra kravet om politianmeldelse i sager, hvor plejepersonale mv. udsættes for vold på deres arbejde. Den lempelige praksis er i nævnets årsberetning for 2013, pkt. 7.2.2, beskrevet bl.a. således:

”Erstatningsnævnet dispenserer som regel fra kravet i offererstatningslovens § 10, om at episoden skal være politianmeldt inden 72 timer (for handlinger begået før 01-07-2011: ”uden unødigt ophold”, dvs. inden 24 timer). Nævnet følger hermed en henstilling fra Folketingets Retsudvalg i FT 1984-85, tillæg B, sp. 1355, i forbindelse med lovændringen i 1985, hvorved der

indførtes retskrav på erstatning efter offererstatningsloven. Det hedder i henstillingen: "[Retsudvalget] finder, at erstatningsnævnet i forbindelse med nævnets samlede vurdering af, om kravet om politianmeldelse i § 10 bør fraviges i de konkrete sager, som måtte blive forelagt for nævnet til afgørelse, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod en politianmeldelse."

Har ansøgeren, efter at være blevet opfordret til at indgive politianmeldelse, modsat sig dette eller i øvrigt ikke villet medvirke til sagens oplysning, vil der dog fortsat kunne meddeles ansøgeren afslag i henhold til offererstatningslovens § 10 eller dennes analogi."

I 2014 ændrede nævnet denne praksis, således at dispensation kun blev meddelt, hvis konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolderen talte imod politianmeldelse. Praksisændringen blev offentliggjort i juni 2015 i nævnets årsberetning for 2014 (pkt. 7.2.2.1).

Nævnet blev efter praksisændringen stævnet i syv konkrete sager, hvori nævnet i medfør af den ændrede praksis ikke havde fundet grundlag for at meddele dispensation efter offererstatningslovens § 10, stk. 2.

I en af de syv sager opnåede ansøgeren tredjeinstansbevilling. Sagen vedrørte en episode i marts 2014 på en institution for unge, hvor en 14-årig elev havde taget halsgreb på en ansat. Episoden blev ikke anmeldt til politiet. Erstatningsnævnet afslog i den konkrete sag den ansattes ansøgning om erstatning efter offererstatningsloven, fordi nævnet fandt, at den manglende politianmeldelse ikke var begrundet i konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolderen.

Højesteret afsagde den 04-09-2018 dom i sagen (U.2018.3697H). Højesteret fandt bl.a., at Erstatningsnævnets praksisændring i 2014 var uden hjemmel i loven, og at nævnet derfor var forpligtet til som efter den tidligere praksis at dispensere også i tilfælde, hvor den manglende politianmeldelse er begrundet i generelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn på den pågældende institution.

Med den afsagte dom underkendte Højesteret således den praksisændring vedrørende politianmeldelse i sager om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden, som Erstatningsnævnet foretog i 2014. Erstatningsnævnet har derfor ændret sin praksis i overensstemmelse med Højesterets dom, og nævnets praksis svarer nu igen til nævnets lempelige praksis fra før 2014.

Nævnet har i lyset af Højesterets dom genoptaget de sager, som nævnet er bekendt med, at der som følge af praksisændringen i 2014 er meddelt afslag på erstatning i. Det drejer sig om 52 sager.

Fra nævnets praksis i 2018 i de genoptagne sager kan der for så vidt angår offererstatningslovens § 10 henvises til følgende:

N.j.nr. 13-520-00092/18-520-00003 Ansøger var i praktik på en døgninstitution for børn med udviklings- og personlighedsforstyrrelser. Efter ca. 1½ måneds ansættelse skulle hun på egen hånd passe tre drenge i alderen

10-13 år. En af drengene (10 år) blev ophidset og fik fat i en køkkenkniv. I forbindelse med, at ansøger skulle have kniven fra drengen og føre ham væk fra de andre, tog drengen ansøger på brysterne, ligesom han slog, sparkede og spyttede på hende. Episoden blev ikke politianmeldt.

Ansøger oplyste efterfølgende, at baggrunden for den manglende politianmeldelse var, at der var pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn at tage i sagen. Ifølge arbejdsgiveren blev forholdet imidlertid ikke politianmeldt, fordi institutionen ikke havde praksis for at anmelde episoder, hvor børn og unge slår, sparker, spytter og truer osv., da denne adfærd er årsagen til deres anbringelse og til, at de er i behandling. Arbejdsgiveren henviste videre til, at skadevolderen var en dengang 10-årig dreng. Da der således ikke fra arbejdsgiverens side var oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolderen eller episoden, som skulle tale imod politianmeldelse, fandt nævnet ikke grundlag for at se bort fra, at forholdet ikke var anmeldt til politiet, og nævnet meddelte derfor i medfør af den nu underkendte praksis afslag på erstatning.

Nævnet genoptog i lyset af Højesterets dom behandlingen af sagen. Nævnet fandt, at sagen efter nævnets ændrede praksis i lyset af Højesterets dom måtte anses for omfattet af offererstatningsloven.

N.j.nr. 15-520-06489/18-520-00336 Ansøger blev den 07-08-2014 under sit arbejde som sygeplejerske på en psykiatrisk afdeling slået med knyttet næve flere gange på siden af ansigtet af en psykotisk patient. Ansøger udviklede tegn på hjernerystelse og blev sygemeldt.

Ansøger rettede den 15-08-2014 henvendelse til politiet via e-mail med henblik på anmeldelse af episoden. Det fremgik, at ansøger ønskede at foretage politianmeldelse, da hun var blevet klar over, at en ansøgning om erstatning ved Erstatningsnævnet kun kunne imødekommes, hvis forholdet var politianmeldt. Politiet kontaktede den 08-10-2014 telefonisk ansøger, som oplyste, at hun efter nærmere overvejelse og drøftelse med arbejdsgiveren ønskede at frafalde anmeldelsen. Ved ansøgning af 16-02-2015 til Erstatningsnævnet oplyste ansøger, at baggrunden for den manglende politianmeldelse var, at afdelingssygeplejersken og oversygeplejersken ikke mente, at der var grund til at politianmelde hændelsen, idet skadevolder stod til en længere dom og muligvis udvisning af landet. Arbejdsgiveren oplyste nævnet om, at hændelsen ikke blev politianmeldt, fordi der var tale om en svært psykotisk patient, der var dømt til anbringelse. Da der således ikke fra arbejdsgivers side var oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder eller episoden, som skulle tale imod politianmeldelse, fandt nævnet ikke grundlag for at se bort fra, at politianmeldelsen var frafaldet, og nævnet meddelte derfor i medfør af den nu underkendte praksis afslag på erstatning.

Nævnet genoptog i lyset af Højesterets dom behandlingen af sagen. Nævnet fandt, at sagen efter nævnets ændrede praksis i lyset af Højesterets dom måtte anses for omfattet af offererstatningsloven

Sagen er tidligere omtalt i nævnets årsberetning for 2015, pkt. 7.6.1.

N.j.nr. 16-520-09420/18-520-00699 Ansøger var ansat på et botilbud. Den 30-04-2015 blev ansøger tilkaldt for at hjælpe en kollega i forbindelse med en konflikt, som kollegaen havde med en beboer. Under konflikten fik beboeren fat i ansøgers tøj, hvorefter ansøger blev holdt fast, kradset og spyttet på. Ansøger slog i den forbindelse sin albue. Episoden blev ikke politianmeldt.

Arbejdsgiveren oplyste, at baggrunden for den manglende politianmeldelse var, at institutionen af det lokale politi havde fået at vide, at anmeldelse skal ske fra den skadelidte, og at ansøger ikke ønskede sagen politianmeldt. Ansøger oplyste, at hun ikke kunne genkende arbejdsgiverens beskrivelse. Hun oplyste videre, at hun havde drøftet politianmeldelse med arbejdsgiveren, men at det ikke var vurderet relevant, da skadevolder ikke blev vurderet strafegnet. Ansøger oplyste herudover, at hun var af den opfattelse, at det var ledelsen på botilbuddet, der besluttede, om et forhold skulle politianmeldes, idet ledelsen i et andet tilfælde havde stået for at anmelde et forhold begået mod ansøger. Ansøger afviste således at være bekendt med, at det var hende, der skulle foretage politianmeldelse. Da der således ikke fra arbejdsgivers side var oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder eller episoden som baggrund for, at der ikke var sket politianmeldelse, fandt nævnet ikke grundlag for at se bort fra, at forholdet ikke var anmeldt til politiet, og nævnet meddelte derfor i medfør af den nu underkendte praksis afslag på erstatning.

Nævnet genoptog i lyset af Højesterets dom behandlingen af sagen. Nævnet fandt, at sagen efter nævnets ændrede praksis i lyset af Højesterets dom måtte anses for omfattet af offererstatningsloven. Nævnet fandt således ikke, at ansøgers eventuelle afvisning af selv at foretage politianmeldelse, kunne sidestilles med, at hun, efter at være blevet opfordret til at indgive politianmeldelse, havde modsat sig anmeldelse eller i øvrigt ikke havde villet medvirke til sagens oplysning.

N.j.nr. 15-520-07656/18-520-00458 Ansøger fik den 19-06-2014 under sit arbejde som pædagog på et botilbud for personer med psykiske handicaps kastet en ghettoblaster/radio i nakken af en beboer. Episoden blev ikke politianmeldt.

Arbejdsgiver oplyste efterfølgende til nævnet, at forholdet ikke var blevet anmeldt, fordi skadevolderen var svært udviklingshæmmet, og hun derfor ikke har forståelse for konsekvenserne af sine handlinger. Skadevolderen havde endvidere ikke forståelse for, at der findes politi, eller hvad politiets

funktion er. Da der således ikke fra arbejdsgivers side var oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder eller episoden, som skulle tale imod politianmeldelse, fandt nævnet ikke grundlag for at se bort fra, at forholdet ikke var anmeldt til politiet, og nævnet meddelte derfor i medfør af den nu underkendte praksis afslag på erstatning.

Nævnet genoptog i lyset af Højesterets dom behandlingen af sagen. Nævnet fandt, at sagen efter nævnets ændrede praksis i lyset af Højesterets dom måtte anses for omfattet af offererstatningsloven.

N.j.nr. 15-520-07284/18-520-00413 Ansøger var ansat på et bosted for voksne med svære sindslidelser. Den 27-04-2013 bad skadevolder ansøger om at lægge dynen over ham, da han ville i seng. Da ansøger var i gang med at hjælpe med dynen, slog skadevolder ansøger i maveregionen med en knytnæve. Da ansøger efterfølgende ville ringe efter hjælp fra en kollega, slog skadevolder ansøger på låret for at få telefonen fra ansøger. Episoden blev ikke politianmeldt.

Ansøger oplyste vedrørende den manglende politianmeldelse, at episoden ikke er anmeldt, fordi skadevolderen var en psykiatrisk beboer, der i stedet blev indlagt på psykiatrisk afdeling. Ansøger havde endvidere ikke ønsket at anmelde forholdet. Den daværende leder på stedet oplyste, at han ikke kunne huske, hvilken konkret vurdering der lå til grund for ikke at politianmelde skadevolderen, men at det var med i overvejselsen, at skadevolder var svært skizofren med svær frontallapsskade med perioder med hypermani, frustration og aggressivitet, og at en politianmeldelse ikke ville have pædagogisk virkning i forhold til ham.

Nævnet oplyste heroverfor, at den omstændighed, at skadevolderen havde forskellige diagnoser mv., ikke i sig selv kunne anses for at udgøre et pædagogisk og/eller behandlingsmæssigt hensyn, som talte imod politianmeldelse. Tilsvarende gjaldt den omstændighed, at en politianmeldelse ikke ville have en pædagogisk virkning i forhold til skadevolder. Da der således ikke fra arbejdsgiverens side var oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder eller episoden den 27-04-2013, som talte imod politianmeldelse, fandt nævnet ikke grundlag for at se bort fra, at forholdet ikke var anmeldt til politiet, og nævnet meddelte derfor i medfør af den nu underkendte praksis afslag på erstatning.

Nævnet genoptog i lyset af Højesterets dom behandlingen af sagen. Nævnet fandt, at sagen efter nævnets ændrede praksis i lyset af Højesterets dom måtte anses for omfattet af offererstatningsloven. Nævnet fandt således ikke, at den omstændighed, at ansøger ikke selv ønskede at politianmelde forholdet kunne sidestilles med, at hun, efter at være blevet opfordret til at indgive politianmeldelse, havde modsat sig dette eller i øvrigt ikke havde villet medvirke til sagens oplysning.

N.j.nr. 15-520-06188/18-520-00311 Ansøger var den 03-07-2014 på arbejde på et opholdssted for personer med psykiske handicaps. Hun var eneste ansatte på stedet, da en beboer kom oprevet og påvirket hjem til opholdsstedet, hvor han ødelagde inventaret, råbte op og truede ansøger verbalt. Ansøger tilkaldte herefter politiet, som ankom til opholdsstedet, hvor politiet forsøgte at få beboeren til at "falde ned". Politiet vurderede efter flere forsøg, at beboeren var så påvirket, at han ikke kunne tage vare på sig selv, hvorefter beboeren blev anholdt og indbragt på politistationen. Episoden blev ikke politianmeldt i forbindelse med politiets tilstedeværelse.

Arbejdsgiveren oplyste efterfølgende vedrørende den manglende politianmeldelse, at ansøger ikke ønskede at politianmelde forholdet, og at arbejdsgiveren ikke anmeldte hændelsen, da opholdsstedet ikke havde tradition for anmeldelse af vold og trusler. Ansøger oplyste, at hun stod uforstående over for, at forholdet ikke var politianmeldt, og hun afviste endvidere at have drøftet spørgsmålet om politianmeldelse med arbejdsgiveren. Da der således ikke var oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolderen eller hændelsen den 03-07-2014, som skulle tale imod politianmeldelse, fandt nævnet ikke grundlag for at se bort fra, at forholdet ikke var anmeldt til politiet, og nævnet meddelte derfor i medfør af den nu underkendte praksis afslag på erstatning.

Nævnet genoptog i lyset af Højesterets dom behandlingen af sagen. Nævnet fandt, at sagen efter nævnets ændrede praksis i lyset af Højesterets dom måtte anses for omfattet af offererstatningsloven. Nævnet fandt således ikke, at den omstændighed, at ansøger muligvis ikke selv ønskede at politianmelde skadevolderen, kunne sidestilles med, at hun, efter at være blevet opfordret til at indgive politianmeldelse, havde modsat sig dette eller i øvrigt ikke havde villet medvirke til sagens oplysning.

N.j.nr. 14-520-04774/18-520-00212 Ansøger var i praktik som pædagogstuderende i et bo- og skoletilbud for børn, der på grund af skader på deres personlighed havde et behov for sammenhængende behandling. Den 22-09-2012 blev ansøger udsat for et overfald af en af beboerne i form af spark og slag i ca. 40 minutter. Episoden blev ikke politianmeldt.

Arbejdsgiveren oplyste, at baggrunden for den manglende politianmeldelse var, at skadevolderen ikke var fyldt 14 år på skadestidspunktet. Da der således ikke fra arbejdsgiverens side var oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske og/eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder eller episoden den 22-09-2012, som skulle tale imod politianmeldelse, fandt nævnet ikke grundlag for at se bort fra, at forholdet ikke var anmeldt til politiet, og nævnet meddelte derfor i medfør af den nu underkendte praksis afslag på erstatning.

Nævnet genoptog i lyset af Højesterets dom behandlingen af sagen. Nævnet fandt, at sagen efter nævnets ændrede praksis i lyset af Højesterets dom måtte anses for omfattet af offererstatningsloven.

Ansøger oplyste over for nævnet i forbindelse med genoptagelsesansøgningen, at der var tegnet en ansvarsforsikring via arbejdsgiveren, og at ansvarsforsikringssselskabet havde anerkendt erstatningspligten som følge af hændelsen den 22-09-2012. Ansvarsforsikringssselskabet havde imidlertid afvist at dække ansøgers fulde krav under henvisning til manglende årsagsammenhæng. Ansøger fremsatte derfor over for nævnet de krav, som forsikringen ikke havde dækket.

Nævnet afslog ansøgers ansøgning om erstatning under henvisning til offererstatningslovens § 7. Nævnet lagde vægt på, at ansvarsforsikringssselskabet havde anerkendt erstatningspligten som følge af hændelsen den 22-09-2012. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at det er fast nævnspraksis, at nævnet ikke tilkender erstatning, hvis et ansvarsforsikringssselskab har anerkendt erstatningspligten, idet erstatningens omfang herefter er et mellemværende mellem ansøger og ansvarsforsikringssselskabet.

Nævnet har i forbindelse med behandlingen af en sag i 2019 haft anledning til at forholde sig mere konkret til, hvornår en ansøger kan anses for "efter at være blevet opfordret til at indgive politianmeldelse, [at have] modsat sig dette":

N.j.nr. 14-520-05277/18-520-00247 Ansøger var på arbejde på en døgninstitution for personer med fysiske handicaps. En beboer på stedet var blevet vred over ikke at kunne få hjælp med at få en fjernstyret bil til at virke. Beboeren kom i den forbindelse ud fra sit værelse og løb ind i ansøger, der var ved at rydde op. Beboeren ramte ansøger på skulderen, begyndte at kaste med stole og truede endvidere ansøger, herunder med en urtekniv.

Episoden blev ikke anmeldt til politiet. Der var ikke fra arbejdsgiverens side oplyst om konkrete, individuelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn vedrørende skadevolder eller episoden, som skulle tale imod politianmeldelse, og nævnet fandt derfor i medfør af den nu underkendte praksis ikke grundlag for at se bort fra, at forholdet ikke var anmeldt til politiet.

Efter Højesterets dom af 04-09-2018 anmodede ansøger om genoptagelse af sin sag. Nævnet behandlede derfor på ny spørgsmålet om, hvorvidt der er grundlag for at dispensere fra anmeldelseskravet i offererstatningslovens § 10.

Vedrørende den manglende politianmeldelse havde ansøger over for nævnet oplyst, at det skyldtes flere forhold, herunder at ansøger ikke umiddelbart efter hændelsen mente, at der var sket personskade. Den primære årsag til den manglende anmeldelse var dog, at en anmeldelse ville vanskeliggøre det fortsatte arbejde med beboeren. Herudover frygtede ansøger at blive forflyttet eller afskediget, hvis han anmeldte forholdet.

Arbejdsgiveren oplyste derimod i et brev over for nævnet, at ledelsen på stedet i samråd med ansøger og arbejdsmiljørepræsentanten valgte ikke at anmelde hændelsen, da ansøger ikke ønskede dette, ligesom ansøger valgte ikke at søge om erstatning. Som bilag til brevet var vedlagt en vejledning

til de ansatte "i situation med vold", hvoraf det bl.a. fremgik, at "al vold inden for definitionen skal anmeldelses/registreres ved politiet", og "såfremt forurettede ønsker at søge erstatning i henhold til offererstatningsloven, skal hændelsen anmeldes til politiet hurtigst muligt, helst inden 24 timer [fristen er i dag rettelig 72 timer]". Arbejdsgiveren havde imidlertid i et andet brev stilet til ansøgers repræsentant oplyst, at den manglende politianmeldelse skyldte en række forskellige forhold, bl.a. at ansøger ikke tog på skadestuen efter overfaldet og ikke mente, at det var nødvendigt at anmelde episoden.

Der var altså ikke enighed mellem ansøger og arbejdsgiver om, hvad der rent faktisk lå til grund for den manglende politianmeldelse. Nævnet fandt, at nævnet som udgangspunkt måtte lægge afgørende vægt på arbejdsgiverens oplysninger, da arbejdsgiveren ikke havde en selvstændig interesse i erstatningssagens udfald.

Nævnet fandt herefter, at hvis vejledningen om politianmeldelse, som udtrykkeligt angav, at der i visse situationer skulle ske politianmeldelse, samt *arbejdsgiverens udtalelse til nævnet*, hvorefter der desuagtet ikke var sket politianmeldelse, fordi ansøger ikke ønskede dette, havde stået alene, så ville der være tale om en sag, hvor ansøger efter at være blevet opfordret til (via den utvetydige vejledning) at indgive politianmeldelse, havde modsat sig dette. I den konkrete sag fandt nævnet imidlertid alligevel grundlag for at dispensere fra anmeldelseskravet i § 10, stk. 1, idet nævnet lagde afgørende vægt på, at *arbejdsgiveren i brevet til ansøgers repræsentant* havde skrevet, at den manglende politianmeldelse skyldtes en række forskellige forhold, bl.a. at ansøger ikke mente, at det var nødvendigt at anmelde episoden. Nævnet fandt herefter ikke at kunne lægge til grund, at det alene var ansøgers forhold, der gjorde, at der ikke var skete politianmeldelse.

7.6.2 Offererstatningslovens § 1

Hvis nævnet finder grundlag for at dispensere fra kravet om (rettidig) politianmeldelse, skal nævnet herefter vurdere, om forholdet kan anses for omfattet af offererstatningsloven, dvs. om ansøgeren har pådraget sig en personskade som følge af en straffelovsovertrædelse.

Det kan imidlertid være en vanskelig vurdering at foretage i disse sager. Det skyldes, at manglende politianmeldelse af et hændelsesforløb selvsagt også betyder, at der ikke foretages politimæssig efterforskning, herunder afhøring af relevante personer/vidner. Da nævnet ofte først modtager en ansøgning om erstatning et godt stykke tid efter, at hændelsen har fundet sted, kan det endvidere være vanskeligt at få en brugbar udtalelse fra ledelsen eller andre om det præcise hændelsesforløb. Der kan således være sket udskiftninger blandt personalet, der medfører, at ingen kender nærmere til sagen, ligesom manglende optegnelser af hændelsen hos arbejdsgiveren fra ansøgeren eller andre kan gøre det vanskeligt for institutionen at komme det nærmere. Grundet manglende politianmeldelse vil der endvidere ofte ikke foreligge en forklaring om episoden

fra den udpegede skadevolder, herunder om hvordan den pågældende stiller sig i forhold til at skulle have begået en straffelovsovertrædelse. Det betyder, at Erstatningsnævnet i disse sager ofte kun har ansøgerens egen forklaring om hændelsen som afgørelsesgrundlag.

Dette kan være medvirkende til, at Erstatningsnævnet ikke med tilstrækkelig sikkerhed vil kunne anse skadevolders adfærd for en straffelovsovertrædelse, hvorefter skadelidtes tilskadekomst ikke kan anses for omfattet af offererstatningsloven. Er en ansøgning om erstatning indgivet lang tid efter den episode, der har udløst erstatningskravet, og understøttes ansøgerens beskrivelse af episoden ikke af optegnelser eller notater, der er gjort umiddelbart efter eller i forbindelse med denne, kan nævnet således normalt ikke anse det for godtgjort, at ansøgeren har været udsat for en straffelovsovertrædelse.

Kun hvor der er tale om en konkret hændelse, der udgør en overtrædelse af straffeloven fra f.eks. patientens/elevens side, kan tilskadekomsten dækkes efter offererstatningsloven. Det indebærer, at den strafbare handling skal være af en vis kvalificeret art, at handlingen skal være retsstridig, og at der skal foreligge fornødent forsæt.

Som omtalt i årsberetningen for 2017 fandt Højesteret ved dom af 19-10-2017 (U.2018.491H), at en hændelse på et bosted for personer med autisme, hvor en ansat blev ramt af et slag fra en beboer, som var svært mentalt retarderet og derfor omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, om utilregnelige personer, udgjorde et forsætligt legemsangreb omfattet af straffelovens § 119, idet en normal gerningsperson under i øvrigt samme omstændigheder ville blive anset for at have begået en forsætlig overtrædelse af bestemmelsen.

Hændelsen var dermed omfattet af offererstatningslovens § 1, stk. 1, og Erstatningsnævnet havde ikke været berettiget til at afvise anmodningen om erstatning med henvisning til, at der ikke var sket en straffelovsovertrædelse.

Højesteret udtalte i den forbindelse, at ved vurderingen af, om en utilregnelig person har handlet forsætligt, kan der ikke lægges vægt på den pågældendes manglende forståelse eller manglende målbevidsthed. Der foreligger det nødvendige strafferetlige forsæt, når den objektive gerning klart bærer præg af at høre til dem, der tilregnes en normal gerningsperson som forsætlig.

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A - RETSKRAV

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11 a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

Offererstatningslovens § 11 a har stor praktisk betydning for nævnet. Reglen i stk. 1 er medvirkende til, at nævnet kan afgøre et stort antal sager umiddelbart i forbindelse

med modtagelsen, hvorimod reglen i stk. 2 medfører, at nævnet i andre sager må foretage en selvstændig sagsbehandling, selv om erstatningsspørgsmålet har været bragt frem under straffesagen.

Nævnet vurderede i nedenstående sager, at der var tale om et retskrav:

N.j.nr. 16-520-09323/18-520-00684 Skadevolderne og deres gruppe mødte op i et indkøbscenter for at konfrontere ansøger og hans gruppe i anledning af nogle forudgående hændelser, hvorved der bestod et alvorligt modsætningsforhold de to grupper imellem. Ansøgers gruppe medbragte knive og en skarpladt pistol. Skadevoldernes gruppe var iført skudsikre veste, masker, handsker og medbragte knive samt en skarpladt revolver. Under konfrontationen blev der i ansøgerens gruppe trukket en pistol. På et tidspunkt løb ansøger og hans gruppe væk fra den anden gruppe, og de nåede ned i indkøbscenterets parkeringskælder. Nede i parkeringskælderen affyrede den ene skadevolder 2 skud mod ansøgers gruppe, hvorved ansøger blev ramt én gang i ryggen.

Skadevolderne blev idømt fængsel i henholdsvis 7½ år og 5 år for blandt andet forsøg på manddrab, henholdsvis medvirken til grov vold, samt ulovlig våbenbesiddelse under skærpende omstændigheder. Ansøger blev samtidig idømt fængsel i 1 år og 6 måneder for blandt andet medvirken til ulovlig våbenbesiddelse under skærpende omstændigheder samt trusler.

Ansøger, der var 17 år på skadestidspunktet, havde under straffesagen nedlagt påstand om erstatning og godtgørelse for svie og smerte, krænkelsesgodtgørelse, varigt mén, erhvervsevnetab og tingsskade, og skadevolderne havde bestridt såvel erstatningspligten og kravenes størrelse. Såvel byretten som landsretten bestemte, at skadevolderne in solidum skulle anerkende erstatningspligten over for ansøger, og tilkendte ansøgeren erstatning og godtgørelse i overensstemmelse med ansøgerens påstand, dog således at kravene om godtgørelse for varigt mén samt erstatning for erhvervsevnetab blev henskudt til civilt søgsmål eller Erstatningsnævnet, idet méngraden og erhvervsevnetabsprocenten ikke var oplyst.

Da Erstatningsnævnet var bundet af rettens bestemmelser vedrørende erstatningsspørgsmålet, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 1. fandt nævnet ikke anledning til at overveje, hvorvidt der skulle ske nedsættelse eller bortfald af erstatningen som følge af accept af risiko/egen skyld, jf. offererstatningslovens § 6 a, men tilkendte ansøgeren erstatning som bestemt ved dom.

N.j.nr. 18-520-15000/18-520-02552 Skadevolder var dømt for at have udsat den mindreårige ansøger for blufærdighedskrænkelser og andet seksuelt forhold end samleje. Under straffesagens behandling i byretten nedlagde ansøgeren påstand om godtgørelse for tort på 40.000 kr. Skadevolder anerkendte erstatningspligten men påstod erstatningsbeløbet fastsat efter rettens skøn og i overensstemmelse med praksis. Byretten tog påstanden

om tort til følge med 20.000 kr. Skadevolder ankede byrettens dom til formildelse, for så vidt angik strafudmålingen. Ansøger genfremsatte ikke sit krav for landsretten, hvilket han heller ikke var forpligtet til, da anken alene vedrørte udmåling af straffen jf. retsplejelovens § 995, stk. 1. Nævnet fandt på denne baggrund, at nævnet var bundet af byrettens bestemmelse om tortgodtgørelsens udmåling jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, og tilkendte derfor ansøger 20.000 kr. i tort.

Derimod vurderede nævnet i nedenstående sag, at der ikke var tale om et retskrav:

N.j.nr. 18-520-13671 Sagen var en del af et større sagskompleks, hvor en 21-årig mand på internettet havde udgivet sig for at være en 16-årig pige med henblik på at modtage billeder og videoer af seksuel karakter fra unge mennesker, primært mindreårige drenge. Skadevolder blev i forhold til ansøgeren alene dømt for forsøg på blufærdighedskrænkelse, da ansøger blev stoppet af sine forældre, inden han nåede at sende nøgenbilleder af seksuel karakter til skadevolder. Ifølge dommen skulle skadevolder betale en godtgørelse for tort til ansøger, men da skadevolder havde anerkendt kravet og dets størrelse i retten, havde retten ikke taget stilling hertil, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 2.

Nævnet afslog ansøgers ansøgning om tortgodtgørelse. Nævnet lagde vægt på, at selvom forsøget på blufærdighedskrænkelse var en strafbar lovovertrædelse, var der ikke grundlag for at antage, at ansøger havde lidt tort alene ved skadevolders opfordring til at sende billeder af seksuel karakter.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.25.2 om godtgørelse for tort i anledning af forbrydelser mod kønssædeligheden.

I nogle tilfælde forholder retten sig materielt til et fremsat krav, selv om kravet er anerkendt størrelsesmæssigt af skadevolder. I sådanne sager vil nævnet som udgangspunkt behandle kravet som et retskrav.

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 3, kan nævnet uanset reglen i offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, tilkende en ansøger en højere erstatning end fastsat ved dommen, hvis omstændighederne taler for det. Denne bestemmelse er dog sjældent brugt. Se f.eks. årsberetningen for 2003, pkt. 7.5, og årsberetningen for 2013, pkt. 7.6.

Nævnet fandt dog i nedenstående sag anledning til at anvende bestemmelsen:

N.j.nr. 16-520-09430 Sagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt nævnet kan tilkende en højere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste end fastsat ved dom, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 3.

Ansøger blev udsat for voldtægt den 09-02-2014. Under straffesagen havde ansøger blandt andet nedlagt påstand om, at skadevolder skulle betale 7.932 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste udgjorde differencen mellem SU-stipendium på 23.356 kr. og modtaget kontanthjælp på 15.424 kr. for perioden marts 2014 til april 2014.

Retten fandt ved dom af 04-12-2015 ikke, at ansøger var berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste med følgende begrundelse: "I opgørelsen over indtægtstab kan SU-lån på 4.482 pr. måned ikke medtages, da lånet ikke er en indtægt. Det er derfor ikke dokumenteret, at ANS har lidt et indtægtstab."

Erstatningsnævnet afslog herefter den 27-05-2016 ansøgers ansøgning om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med rettens begrundelse og resultat. Erstatningsnævnet lagde vægt på, at ansøger ikke har lidt et økonomisk tab. Nævnet anførte i begrundelsen, at ansøger alene havde en forventet indkomst i form af SU-stipendium på 11.678 kr., da det resterende beløb på 8.964 kr. var et lån og dermed ikke en indtægt.

Ansøgers repræsentant anmodede herefter om genoptagelse af sagen med henvisning til, at SU-lånet ikke var medtaget i erstatningsopgørelsen, da opgørelsen alene angav differencen mellem SU-stipendium og modtaget kontanthjælp.

Efter en ny gennemgang af sagen fandt nævnet, at SU-lånet ikke indgik i erstatningsopgørelsen af indtægtstabet. Erstatningsnævnet traf herefter afgørelse den 09-07-2018, hvorefter nævnet tilkendte ansøger 7.932 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at det klare udgangspunkt er, at erstatning tilkendes som bestemt ved dom, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 1. En undtagelse til dette udgangspunkt fremgår dog af samme lovs § 11 a, stk. 3, hvorefter nævnet kan tilkende skadelidte en højere erstatning eller godtgørelse end fastsat ved dom, hvis særlige omstændigheder taler herfor. Nævnet lagde særligt vægt på, at der ved dom af 04-12-2015 og ved nævnets afgørelse af 27-05-2016 var sket en fejlaflæsning af SU-støttemeddelelsen, således at SU-lånet på 4.482 kr. pr. måned blev anset for at udgøre en del af ansøgers SU-stipendium på 11.678 kr. pr. måned.

Erstatningsnævnet vurderede, at ændringen af rettens afgørelse beroede på, at der ved behandlingen i retten var lagt en fejlagtig forståelse af sagens faktum til grund, og ikke en uenighed i selve det skøn der var foretaget i retten. Nævnet fandt på baggrund heraf, at der forelå sådanne særlige omstændigheder, at ansøger kunne tilkendes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som ansøgt, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 3.

7.8 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – 2-ÅRSFRISTEN

Erstatningsnævnet kan, efter offererstatningslovens § 13, stk. 1, ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Hvis der er afsagt dom i sagen, regnes fristen, fra straffedommen var endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. stk. 2.

Som omtalt i årsberetningen for 2017 blev det ved Højesterets dom af 19-10-2017 (U.2018.491H) fastslået, at erstatningskrav i anledning af strafbart forhold, der rettes mod staten efter offererstatningsloven, ikke er omfattet af forældelsesreglerne i forældelsesloven men derimod er reguleret af offererstatningslovens § 13. De almindelige formueretlige forældelsesregler og herunder 1-årsfristen i forældelseslovens § 21 finder derfor ikke anvendelse i forhold til erstatningskrav efter offererstatningsloven.

Bestemmelserne i offererstatningslovens § 13, stk. 2 og 3, er reelt en kodificering af Erstatningsnævnets mangeårige praksis. Der henvises i den forbindelse til tidligere årsberetninger, f.eks. årsberetningen for 2010, pkt. 7.7 samt årsberetning for 2016, pkt. 7.8.

Offererstatningslovens § 13, stk. 3, er senest ændret ved lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser som omtalt ovenfor under afsnit 4 om talmæssige oplysninger og sagsbehandlingstid.

7.9 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 14, STK. 1 – SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 regulerer sammen med blandt andet nævnets forretningsorden⁴ behandlingen i nævnet af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling.

Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9190 af 17-04-2012 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., pkt. 7, er det blandt andet præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på, at der til brug for nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Nævnet vurderer i det enkelte tilfælde, om en sag er tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydband, videobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

⁴ Bekendtgørelse nr. 824 af 26-06-2013.

7.10 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 15, STK. 2 – ADVOKATUDGIFTER MV.

Efter offererstatningslovens § 15, stk. 2, kan nævnet i særlige tilfælde bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket udgifter, som han har afholdt i anledning af sagens behandling ved nævnet.

Erstatning for udgifter til advokatbistand fastsættes efter praksis i forhold til den tilkendte erstatning og svarer ca. til et halvt proceduresalær baseret på landsretternes vejledende satser pr. 01-01-2009 for fastsættelse af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i proceduresager. I særlige tilfælde fastsættes erstatningen i forhold til anvendt tidsforbrug. I de tilfælde, hvor advokaten har været beskikket som bistandsadvokat for ansøgeren, erstatter nævnet dog alene eventuelle merudgifter, der med rimelighed er påløbet efter sagens afslutning i retten.

Det bemærkes i den forbindelse, at bistandsadvokatens opgaver er beskrevet blandt andet i betænkning 1102/1987 om forurettedes stilling i voldtægts- og voldssager, side 42. Heraf fremgår følgende: "At bistå ved opgørelse af den forurettedes erstatningskrav og eventuelt søge erstatning betalt af det offentlige via Erstatningsnævnet."

Vedrørende nævnets praksis se endvidere årsberetningen for 2013, pkt. 7.9.

7.11 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 17 – REGRES

I det omfang Erstatningsnævnet yder erstatning, indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen. Afgørelser om regres træffes af politiet i den politikreds, som har udbetalt erstatningen. Hvis Erstatningsnævnet tilkender erstatning, og der er kendt skadevolder, vil nævnet sædvanligvis fremkomme med en vejledende udtalelse til politiet om regres.

Såfremt der foreligger et tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, jf. retsplejelovens § 478, kan kravet inddrives efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m.v. og ved indeholdelse i pågældendes indtægter efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven. Denne regel blev indsat i loven i 2006.

7.12 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 18 – TILBAGEBETALING TIL NÆVNET

Har ansøgeren givet urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder af betydning for erstatningen, kan beløb, som er modtaget med urette, kræves tilbagebetalt. Efter stk. 2 i bestemmelsen kan tilbagebetaling endvidere kræves, i det omfang skaden senere godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. For nævnets praksis, se f.eks. årsberetningen for 2012, pkt. 7.10.

7.13 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1 - PERSONSKADEERSTATNING

7.13.1 Helbredelsesudgifter

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter, såfremt der er tale om udgifter til nødvendig og rimelig behandling, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Behandlingen skal være almindelig anerkendt og lægehenvist, f.eks. psykologbehandling og fysioterapi. Endvidere er nødvendig tandlægebehandling omfattet. Endelig tilkendes erstatning for udgifter i forbindelse med transport til og fra behandlingen.

For så vidt angår udgifter til behandling på privathospital el.lign. henvises der til nævnets årsberetning for 2005, pkt. 7.10.1.

For børn og unge kan det have en afgørende betydning for bedring af helbredstilstanden, at moren eller faren kan være til stede på hospitalet eller deltage i en genoptræning. I sådanne særlige tilfælde kan morens eller farens indtægtstab dækkes helt eller delvis i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

7.13.2 "Andet tab"

I medfør af erstatningsansvarslovens § 1 kan der endvidere efter omstændighederne tilkendes erstatning for "andet tab", som skadelidte måtte have lidt som følge af tilskadekomsten.

Der kan således f.eks. tilkendes erstatning for forlængelse af uddannelse eller tab af skoleår. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er følgerne efter straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

I nævnets tidligere årsberetninger er refereret flere afgørelser vedrørende erstatning for tab af skoleår/forlængelse af uddannelse, jf. f.eks. årsberetningen for 2001, pkt. 6.10.

Nævnet besluttede i 2012 at regulere niveauet for erstatning, således at der fremover tilkendes 30.000 kr. for tab af et halvt skoleår og 60.000 kr. for tab af et helt skoleår.

Som andet tab er der endvidere efter en konkret vurdering mulighed for at tilkende erstatning for skadelidtes udgifter til ophold på krisecenter eller lignende.

I **N.j.nr. 18-520-14120** vurderede nævnet, at en udgift til lægeattest indhentet efter sagens anlæg ved retten ikke kan dækkes som "andet tab" efter erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1:

Skadevolder blev dømt for grov vold efter straffelovens § 245 mod ansøger. Ved byrettens dom blev ansøgeren blandt andet tilkendt erstatning for udgifter til lægeattest. Kravet var ikke bestridt af skadevolderen. Nævnet afsløgte kravet om erstatning for udgifter til lægeattest. Nævnet lagde herved vægt på, at lægeattesten var indhentet efter sagens anlæg ved retten, og

at der som følge heraf ikke var hjemmel til at tilkende ansøger erstatning for denne udgift i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1. Udgifterne til lægeattesten skulle i stedet være tilkendt som sagsomkostning ved retten jf. retsplejelovens § 334, stk. 2.

7.14 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1 A – FREMTIDIGE HELBREDELSSESUDGIFTER

Det følger af erstatningsansvarslovens § 1 a, at erstatning for fremtidige helbredelsesudgifter og andet fremtidigt tab som følge af skaden fastsættes til et kapitalbeløb, som højst kan udgøre den forventede gennemsnitlige årlige udgift ganget med 10.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2 – TABT ARBEJDSFORTJENESTE

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fastsættes for tiden fra skadens indtræden, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen.

Efter forarbejderne til bestemmelsen sigtes der med udtrykket "begynde at arbejde igen" til, at skadelidte skal kunne begynde at arbejde i væsentligt samme omfang som tidligere. For praksis herom se f.eks. nævnets årsberetning for 2013 og 2016.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at der i erstatningen fradages blandt andet løn under sygdom, dagpenge fra arbejdsgiver eller kommunen samt forsikringsydelse, der har karakter af en virkelig skadeserstatning.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 3 – SVIE OG SMERTE

Efter erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., tilkendes godtgørelse for svie og smerte for hver dag, den skadelidte har været syg. Efter bestemmelsens 3. pkt. kan godtgørelsen ikke overstige 50.000 kr. Beløbet reguleres årligt efter lovens § 15, stk. 1, 1. pkt., og udgjorde i 2018 76.500 kr.

Efter praksis må erstatningsansvarslovens § 3 forstås således, at godtgørelsen ophører, når der er grundlag for at skønne over den endelige méngrad, og dette rent faktisk sker, enten foreløbigt eller endeligt. På det tidspunkt hvor méngraden er fastsat, træder kravet på mén godtgørelse i stedet for kravet på godtgørelse for svie og smerte.

N.j.nr. 15-520-06547 Ansøger blev i 2013 overfaldet på sit arbejde hos Røde Kors Asylcenter.

Ansøger var i den første periode efter overfaldet sygemeldt helt og fik af nævnet tilkendt godtgørelse for svie og smerte. Efter ca. 2 måneder startede ansøger op på arbejde med 30 ud af 37 timer efter udfyldt muligheds-erklæring og aftale med sin praktiserende læge.

Ansøger fremsatte herefter krav på ½ godtgørelse for svie og smerte i den periode, hvor hun arbejdede 30 ud af 37 timer efter aftale med sin læge. Det drejede sig om en periode på ca. 9 måneder.

Nævnet fandt, at ansøger i perioden havde genoptaget sit arbejde i så høj grad (nedgangen var på ca. 19 %), at ansøger ikke var berettiget til godtgørelse for svie og smerte i den pågældende periode.

I medfør af erstatningsansvarslovens § 3, 2. pkt., kan der i særlige tilfælde ydes godtgørelse for svie og smerte, selv om skadelidte ikke har været syg:

N.j.nr. 14-520-04847 Ansøger var blevet stukket i maven med en springkniv og var sygemeldt 10 dage umiddelbart efter tilskadekomsten og senere i yderligere samlet 15 dage som følge af efterfølgende indlæggelser på grund af mavesmerter og tarmslyng. Ansøger havde efter den første sygeperiode i det væsentlige genoptaget sine studier og bestået sine eksaminer.

Nævnet tilkendte i første omgang ansøgeren godtgørelse for svie og smerte for de perioder, hvor ansøgeren havde været sygemeldt, jf. erstatningsansvarslovens § 3, 1. pkt., og oplyste, at man ville tage stilling til ansøgerens ansøgning om godtgørelse for svie og smerte i videre omfang, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring havde vurderet varigt mén. Der var oplysninger om, at ansøgeren havde forudbestående mavegener som følge af laktoseintolerans.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede efterfølgende, at ansøgeren som følge af tilskadekomsten havde vedvarende og tilbagevendende symptomer i form af massivt arvæv efter operationer for tarmslyng, at der fortsat var optræk til tarmslyng, og at ansøgeren led af mavekramper og diarre ved stresssymptomer, og ca. hver 3 måned kunne have kraftige anfald af forstoppelse.

Nævnet tilkendte på denne baggrund ansøgeren en skønsmæssigt fastsat godtgørelse for svie og smerte med yderligere 15.000 kr., jf. erstatningsansvarslovens § 3, 2. pkt.

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 4 – VARIGT MÉN

Efter erstatningsansvarslovens § 4 fastsættes godtgørelse for varigt mén til et kapitalbeløb, der beregnes under hensyn til skadens medicinske art og omfang og de forvoldte ulemper i skadelidtes personlige livsførelse. Ved en méngrad på under 5 pct. ydes ingen godtgørelse.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et varigt mén som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med henblik på, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgiver en udtalelse om ansøgers méngrad. Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet.

Nævnet vil som udgangspunkt afvente, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har udtalt sig om méngraden, men såfremt det kan anses for sikkert, at ansøger har pådraget sig et betydeligt varigt mén alene som følge af tilskadekomsten, kan nævnet tilkende en a conto erstatning.

En del af Erstatningsnævnets sager vedrører erstatning som følge af mindre voldsepisoder. Det er nævnets opfattelse, at ansøgere i sådanne sager i langt højere grad end tidligere bliver diagnosticeret med posttraumatisk stresssyndrom (PTSD) med et varigt mén til følge. En konkret sag gav nævnet anledning til at behandle emnet både konkret og mere generelt, herunder at forelægge sagen for Retslægerådet. Se nærmere herom i nævnets årsberetning for 2014, pkt. 7.15. Erstatningsnævnet fandt på baggrund af udtalelsen fra Retslægerådet anledning til mere generelt at bemærke på nævnets hjemmeside, at det er nævnets opfattelse, at mindre voldsskader formentlig ikke vil kunne udløse PTSD. Det er således en forudsætning for diagnosen, at skadelidte har været udsat for en voldsepisode af grovere karakter. Et enkelt knytnæveslag, et skub eller lignende vil således efter nævnets opfattelse ikke i sig selv kunne udløse diagnosen PTSD.

7.18 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 5 - ERHVERVSEVNETAB

7.18.1 *Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde*

Efter erstatningsansvarslovens § 5 tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervmæssig omskoling og genoptræning eller lignende. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et erhvervsevnetab som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med henblik på, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgiver en udtalelse om ansøgers erhvervsevnetabsprocent. Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende hovedregel blive lagt til grund af nævnet.

Nævnet vil som udgangspunkt afvente, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har udtalt sig om erhvervsevnetabsprocenten, men såfremt det kan anses for sikkert, at ansøger har pådraget sig et alvorligt erhvervsevnetab alene som følge af tilskadekomsten, kan nævnet tilkende en a conto erstatning.

Hvis personskaden er omfattet af såvel arbejdsskadesikringsloven som offererstatningsloven, tilkender nævnet den difference, der måtte være imellem udmåling af er-

statning for erhvervsevnetab efter henholdsvis erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, såfremt erstatningen efter sidstnævnte lov er mindre end efter erstatningsansvarsloven.

Offererstatningslovens § 14, stk. 2 er ved lov nr. 486 af 30. april 2019 om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser ændret således, at nævnet kan indhente udtalelser om varigt mén og erhvervsevnetab fra andre end Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Se link til loven ovenfor under afsnit 4 om talmæssige oplysninger og sagsbehandlingstider.

7.19 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 6-7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVSEVNETABSERSTATNING

7.19.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgerens årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

Som anført i årsberetningen for 2003, pkt. 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, pkt. 7.9.1.

Nævnet besluttede i 2006 at forhøje standardårslønnen. Nævnet besluttede endvidere i 2007, at nævnet hvert år herefter skal fastlægge størrelsen af standardårslønnen. Der blev ikke besluttet en forhøjelse for 2007, og forhøjelsen fra 2006 var derfor fortsat gældende i 2007. Nævnet har således besluttet følgende forhøjelser af standardårslønnen siden 2006:

210.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2006 eller senere.

220.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2008 eller senere.

225.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2009 eller senere.

230.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2010 eller senere.

235.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2011 eller senere.

240.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2012 eller senere.

245.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2013 eller senere.

250.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2014 eller senere.

255.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2015 eller senere.

260.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2016 eller senere.

260.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2017 eller senere.

265.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2018 eller senere.

270.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 01-01-2019 eller senere.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes følgende sager:

N.j.nr. 18-520-00007 Arbejdsmarkedets Erhvervssikring havde i sagen afgivet udtalelse, hvori de fastsatte ansøgers erhvervsevnetab til 65 %. I udtalelsen havde Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anslået ansøgers erhvervsevne før hændelsen i sagen til en årsløn på ca. 250.000 kr.

Ansøgers repræsentant fremsatte krav om erstatning for erhvervsevnetab med 65 % beregnet med afsæt i nævnets standardårsløn på 245.000 kr. ved en skadesdato i 2013. Nævnet var enige i at benytte den fastsatte erhvervsevnetabsgrad på 65 %, men fandt, at nævnets standardårsløn ikke kunne finde anvendelse i sagen.

Ansøger var fra Polen og havde opholdt sig i Danmark i adskillige år før hændelsen. Ansøger havde ifølge ansøgers repræsentant ikke nogen registreret indtægt i Danmark eller andre lande i skatteårene 2010, 2011 eller 2012. Ansøger havde alene registreret indtægter i Danmark og Polen i 2007, 2008 og 2009 svarende til ca. 50.000-60.000 kr. om året. Ansøgers repræsentant havde oplyst over for nævnet, at ansøger havde været ansat flere steder i perioden fra 2007 og frem til skadesåret, og at flere af ansøgers ansættelser var udokumenterede.

Nævnet fandt, at ansøger ikke opfyldte kriteriet om "vag tilknytning til arbejdsmarkedet" forbundet med brugen af nævnets standardårsløn. Nævnet

fandt, at ansøger sås at have en normal tilknytning til arbejdsmarkedet på trods af ansøgers registrerede indtægtsforhold, og at nævnets standard årsløn derfor ikke fandt anvendelse.

Nævnet tilkendte herefter erstatning for erhvervsevnetab på baggrund af den dokumenterbare årsløn på 73.500 kr. Årslønnen fremkom i sagen efter udregning af et gennemsnit af indtægten for årene 2007 til 2009 og herefter opregulering til renteåret.

N.j.nr. 18-520-00052 Ansøger søgte om erstatning for tab af erhvervs-evne som følge af tilskadekomst i maj 2010. Ansøger havde haft flere ansættelsesperioder hos samme arbejdsgiver i de seneste år forud for skaden. Ansøger var aktuelt i ansættelsesforhold hos arbejdsgiveren på skadestidspunktet. Der var fremlagt en del lønafregninger fra arbejdsgiver, som imidlertid ikke kunne bekræftes af oplysninger fra SKAT.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede det midlertidige erhvervsevnetab til 15 % og lagde ved vurderingen vægt på blandt andet, at det grundet uoverensstemmende oplysninger ikke var muligt at vurdere ansøgers retmæssige indkomst i årene forud for skaden. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring valgte derfor at lægge de skattemæssige oplysninger til grund. Ansøger gjorde gældende, at han havde en "vag tilknytning til arbejdsmarkedet", og at det derfor var nævnets standardårsløn, der skulle anvendes.

Nævnet valgte i stedet – i tråd med vurderingen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring – at beregne erstatningen på baggrund af den indkomst, der var indberettet til SKAT.

7.20 ERSTATNINGSANSVARSLovens §§ 12-14 – BEGRAVELSESUDGIFTER OG TAB AF FORSØRGER

Efter erstatningsansvarslovens § 12 skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

I 2018 besluttede nævnet at hæve beløbet for, hvad nævnet i praksis anser for "rimelige begravelsesudgifter" fra 35.000 kr. til 45.000 kr. Nævnet, der senest i 2008 havde hævet maksimumbeløbet til 35.000 kr., jf. årsberetningen for 2008, pkt. 7.13, s. 32, fandt, at maksimumbeløbet for rimelige begravelsesomkostninger passende kunne fastsættes til op mod 45.000 kr.

Ved beslutningen om at forhøje det beløb, nævnet anser for "rimelige begravelsesomkostninger", lagde nævnet til dels vægt på den almindelige prisudvikling.

Nævnet anser herefter op til 45.000 kr. for rimelige begravelsesudgifter. Særlige omstændigheder omkring dødsfaldet kan dog føre til, at der tilkendes et højere beløb.

”Rimelige begravelsesomkostninger” omfatter kun udgifterne til selve begravelsen, herunder annoncering, anlæg af gravsted og bispisning af følget. Nævnet betaler ikke erstatning for udgifter til gravstedsvedligeholdelse, sørgetøj og transport til følget.

Var afdøde hjemmehørende i udlandet, betaler nævnet udover ”rimelige begravelsesomkostninger” dog også for afdødes – men ikke følgets – transport til udlandet.

Det er i almindelighed en betingelse for at få forsørgertabserstatning, at afdøde i enten faktisk eller retlig henseende var forsørger for ansøgeren på skadestidspunktet.

Det fremgår af erstatningsansvarslovens § 13, at forsørgertabserstatning til ægtefæller og samlever udgør et i loven angivet minimumsbeløb, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Sådanne særlige omstændigheder kan f.eks. være, hvis ansøger har bopæl i et land med væsentligt lavere leveomkostninger end Danmark.

7.21 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 14 A – OVERGANGSBELOB

Ved dødsfald tilkommer der en efterladt ægtefælle eller samlever et overgangsbeløb.

Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller samlever, kan overgangsbeløbet, når særlige omstændigheder taler derfor, i stedet tilkendes en anden efterladt person, som i mange år har haft fælles bolig og fælles husholdning med afdøde.

Beløbet vil således kunne udbetales til forældre til større hjemmeboende børn, der bidrog til husholdningen, eller f.eks. til en søster eller bror, som i mange år har haft fælles bolig og husholdning mv. med afdøde.

Overgangsbeløbet ydes som en standardiseret kompensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterbare udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter mv. Udbetales der overgangsbeløb, kan den pågældende ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter, jf. sidste pkt. i bestemmelsen.

7.22 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 16 – RENTER

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1, kan godtgørelse og erstatning kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Denne regel gælder også for erstatning efter offererstatningsloven, jf. denne lovs § 6 a. Skadevolderen kan ikke bedømme erstatningens størrelse, før erstatningskravet er fremsat over for den pågældende, og derfor vil der tidligst kunne påløbe renter fra 1 måned efter erstatningskravets fremsættelse over for skadevolderen. Fristen begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor skadevolderen kunne og burde have indhentet de oplysninger, der var nødvendige for at kunne vurdere erstatningskravet og dets størrelse. Hvis skadelidte ikke fremkommer med fornødne oplysninger om kravet eller dets størrelse, kan det således komme skadelidte til skade.

Efter § 16, stk. 1, 2. pkt., er det bestemt, at hvis det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, er givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del forlanges udbetalt efter reglerne i § 16, stk. 1, 1. pkt. Et sådant udbetalt beløb samt beløb, der er udbetalt som midlertidig erhvervsevnetabserstatning, kan ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter, jf. § 16, stk. 1, 3. pkt.

Efter erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2, forrentes beløbet fra det tidspunkt, hvor det kan kræves betalt efter stk. 1, med en årlig rente, der svarer til procesrenten, dvs. referencesatsen med et tillæg på 8 pct. Som referencesats anses den officielle udlånsrente, som Nationalbanken har fastsat henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli det pågældende år. Renten svarer således til rentesatsen i henhold til renteloven. § 16, stk. 2, blev ændret ved lov nr. 434 af 10-06-2003 og gælder for rente (med referencesatsen med tillæg af 7 %) af krav, der kan kræves betalt den 01-07-2003 eller senere. For krav forud for den 01-07-2003 er rentesatsen diskontoen med tillæg af 5 %. For krav efter 01-03-2013 er tillægget til referencesatsen 8 %⁵.

7.23 ARV

Krav på godtgørelse og erstatning falder som udgangspunkt i arv til de efterladte, uanset om skadelidte har gjort kravet gældende inden sin død.

7.24 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 24 – ALMINDELIG LEMPELSESREGEL

Det følger af erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1, at erstatningsansvar kan nedsættes eller bortfalde, når ansvaret vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt.

Af stk. 2 følger det, at der under tilsvarende betingelser som angivet i stk. 1 kan ses helt eller delvis bort fra skadelidtes medvirken til skaden. Ved krav om erstatning til den, der har mistet en forsørger, gælder det samme om afdødes medvirken.

7.25 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 – TORTGODTGØRELSE OG KRÆNKELSESGODTGØRELSE

7.25.1 Frihedsberøvelse

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort. Det vil normalt være en forudsætning, at frihedsberøvelsen kan henføres under straffelovens § 261. For nærmere om nævnets praksis, se f.eks. nævnets årsberetning for 2012, pkt. 7.21.1, og nævnets årsberetning for 2013, pkt. 7.22.1.

⁵ Jf. lov nr. 1244 af 18-12-2012.

7.25.2 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (seksualforbrydelser). Bestemmelsen blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog blandt andet sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager begået den 01-07-2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt nu er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Som omtalt i nævnets årsberetning for 2016 blev det i forbindelse med ændringen af offererstatningsloven ved lov nr. 412 af 09-05-2011, hvorved blandt andet lovens § 10 og § 13 blev ændret, overvejet, om der burde ske ændringer af erstatningsansvarslovens regler med henblik på yderligere at forhøje de beløb, der i praksis udmåles for tortgodtgørelse. Lovforslaget, som blev vedtaget af Folketinget uden ændringer, indeholdt dog ikke bestemmelser eller henstillinger om ændring af niveauet for tortgodtgørelse.

Som ligeledes omtalt i nævnets årsberetning for 2016 indkaldte Justitsministeriet i 2016 en række relevante interessenter, herunder repræsentanter fra domstolene, advokattstanden, Erstatningsnævnet og offerorganisationer, til en møderække med henblik på at drøfte det generelle niveau for og erfaringerne med tort- og krænkelsesgodtgørelse efter erstatningsansvarsloves § 26.

Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, er nu ændret ved lov nr. 140 af 28-02-2018, hvorefter tortgodtgørelse i sager om seksuelle krænkelser forhøjes med ca. 1/3 i forhold til 2001-ændringen af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, for at tage hensyn til den lønudvikling, der har fundet sted siden 2002.

Loven trådte i kraft den 01-04-2018 og gælder for skader, der er sket efter den 01-04-2018.

Det fremgår af bemærkningerne⁶ til ændringsloven, at formålet med den nye formulering af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2 er, at hæve tortgodtgørelsesniveauet i sager om seksuelle krænkelser med ca. 1/3 i forhold til niveauerne efter lovændringen i 2001.

Derudover er det i lovens forarbejder fastsat, at udgangspunktet for godtgørelse i 2017-niveau ved fuldbyrdet voldtægt er 100.000 kr., som i meget grove tilfælde kan forhøjes op til 150.000 kr. eller højere i ganske særlige tilfælde. Endvidere er det fastsat, at godtgørelsen ved forsøg på voldtægt i 2017-niveau er på ca. 40.000 til 53.000 kr. Endelig er det ligeledes i 2017-niveau fastsat i forhold til krænkelser begået mod mindreårige, at ved incest skal godtgørelsen være på minimum ca. 26.000 kr., og at der ved grove tilfælde af seksuelt misbrug over en årrække, hvor der endvidere har været et tillids- eller afhængighedsforhold, skal være en nedre grænse for godtgørelsen på minimum 150.000 kr.

⁶ Lovforslag nr. L 31 2017/2018.

Det er ved lovforslaget endelig fastslået, at domstolene fremover ved fastsættelsen af tortgodtgørelse skal tage hensyn til den almindelige lønudvikling i overensstemmelse med principperne i erstatningsansvarslovens § 15 med det formål at sikre, at godtgørelsesniveauerne ikke stagnerer på 2017-niveau.

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelse, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd, og – hvis der er tale om forsøg – hvor fremskredent forsøget har været. For nærmere om nævnets praksis se f.eks. nævnets årsberetning for 2015 pkt. 7.22.2, side 53-57.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes følgende sager, hvor skaden er indtrådt før den 01-04-2018:

N. j.nr. 17-520-11416 Ansøger blev på en gåtur om aftenen antastet af en ukendt mand. Ansøger forklarede til politiet, at manden passede hende op bagfra, holdt hende for munden og truede hende med en kniv med et blad på 7-8 cm. Manden bøjede ansøger forover mod en mur, hvorefter skadevolder trak ansøgers bukser ned og fuldbyrdede en voldtægt. Ansøger blev ikke udsat for fysisk vold i øvrigt, og hun blev ikke fastholdt ved magt. Skadevolder forsvandt umiddelbart efter, han havde fået udløsning. Der var ingen vidner til voldtægten.

Nævnet fandt overgrebet omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde i den forbindelse særlig vægt på ansøgers detaljerede forklaring, at hun havde ringet til en ven umiddelbart efter overgrebet, og at vennen kunne bekræfte ansøgers forklaring, at der blev fundet sædrester i ansøgers underliv og en rift ved ansøgers skede, og at hun kunne give et detaljeret signalement af manden. Det blev ikke tillagt afgørende vægt, at ansøger ikke kunne udpege det præcise gerningssted.

Nævnet tilkendte ansøger 70.000 kr. i godtgørelse for tort. Nævnet lagde ved udmålingen vægt på, at ansøger var blevet truet med en kniv.

N.j.nr. 17-520-11456 Den 16-årige ansøger blev på vej hjem passet op af en 12-årig skadevolder, som truede ansøger med en kniv til at følge med ind i en baggård. Her truede skadevolder ansøger til bl.a. at tage sit tøj af, masturbere foran ham samt yde oralsex på skadevolderen.

Politiet fandt frem til en 12-årig dreng, der passede på signalementet på gerningsmanden. Politiet besluttede imidlertid at standse efterforskningen, idet den 12-årige dreng var under den kriminelle lavalder på gerningstidspunktet.

Nævnet fandt forholdet omfattet af offererstatningsloven og tilkendte ansøger 20.000 kr. i godtgørelse for tort. Ved fastsættelsen af godtgørelsens størrelse lagde nævnet på den ene side vægt på, at ansøger blev truet med

en kniv, at skadevolder havde sparket ansøger hårdt i ryggen og maven, og at ansøger var fuldt afklædt under episoden. På den anden side lagde nævnet vægt på, at ansøger ydede oralsex på skadevolderen i ganske få sekunder, fordi skadevolder opgav og undløb efter, at ansøger lod som om, han skulle kaste op.

N.j.nr. 16-520-10538 Ansøger var, fra han var ni til 12 år gammel, i weekenderne anbragt hos en aflastningsfamilie, som også havde en to år ældre dreng i fast pleje. Under ansøgers weekendophold blev han flere gange udsat for først berøringer på kønsdelene og senere oral- og analsex af den anden dreng. Efter ansøgers forklaring havde skadevolder truet ham til tavshed, bl.a. med en bajonet. Forholdene fandt sted flere gange over en længere periode, indtil plejeforældrene opdagede det, og ansøger blev sendt til en anden plejefamilie. Forholdet blev ikke politianmeldt af hverken plejeforældrene eller ansøgers mor. Forholdet blev først anmeldt til politiet af ansøger selv to måneder efter at han var fyldt 18 år.

Nævnet valgte at give dispensation efter den dagældende bestemmelse i offererstatningslovens § 10, stk. 2 (nu stk. 3). Nævnet lagde vægt på, at det ikke havde været plejeforældrenes opfattelse, at der var sket et overgreb, hvorfor deres manglende anmeldelse ikke skulle komme ansøger til skade. Nævnet anlagde samme betragtning over for ansøgers mor, som heller ikke synes at have opfattet hændelserne som et overgreb i første omgang, og som desuden på grund af diverse sociale problemer ikke med rimelighed kunne forventes at varetage sønnens interesser på betryggende vis. Nævnet fandt herefter, at der burde gives ansøger en passende frist efter det fyldte 18. år til selv at anmelde forholdet, og at en anmeldelse efter to måneder ikke overskred denne frist.

Nævnet fandt desuden, på trods af de modstridende forklaringer i sagen, at sagen var omfattet af offererstatningslovens § 1. Nævnet lagde vægt på, at ansøgers forklaring var meget detaljeret, samt at ansøger både til sin mor, til skolepsykologen, til skolen og til kommunen fortalte om tvang, og om at han blev truet til tavshed. Ansøger blev herefter tilkendt 100.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet lagde ved udmålingen vægt på, at der var tale om 7-9 voldtægter og 1 tilfælde af oralsex under tvang foruden befølinger på og under tøjet, at overgrebene fandt sted over en periode på 3 år, at overgrebene fandt sted under plejeforhold samt på aldersforskellen mellem de to drenge.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.2.1 om nævnets stillingtagen til om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven og under pkt. 7.5.1 om for sen eller manglende politianmeldelse.

N.j.nr. 18-520-13671 Sagen var en del af et større sagskompleks, hvor en 21-årig mand på internettet havde udgivet sig for at være en 16-årig pige med henblik på at modtage billeder og videoer af seksuel karakter fra unge mennesker, primært mindreårige drenge. Skadevolder blev i forhold

til ansøgeren alene dømt for forsøg på blufærdighedskrænkelse, da ansøger blev stoppet af sine forældre, inden han nåede at sende nøgenbilleder af seksuel karakter til skadevolder. Ifølge dommen skulle skadevolder betale en godtgørelse for tort til ansøger, men da skadevolder havde anerkendt kravet og dets størrelse i retten, havde retten ikke taget stilling hertil, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 2.

Nævnet afslog ansøgers ansøgning om tortgodtgørelse. Nævnet lagde vægt på, at selvom forsøget på blufærdighedskrænkelse var en strafbar lovovertrædelse, var der ikke grundlag for at antage, at ansøger havde lidt tort alene ved skadevolders opfordring til at sende billeder af seksuel karakter.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.7 om retskrav.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnes følgende sag, hvor skaden er indtrådt efter den 01-04-2018:

N.j.nr. 18-520-02625 Ansøger mødte 3 ukendte gerningsmænd, som fløjtede efter hende. Ansøger valgte at ignorere dette og fortsatte med at gå væk fra dem. De 3 gerningsmænd begyndte herefter at løbe efter ansøger, som også begyndte at løbe. Det lykkedes de 3 gerningsmænd at spænde ben for ansøger, som faldt til jorden. De sparkede hende i maven, og den ene af gerningsmændene fastholdt hendes arme, mens en af de andre gerningsmænd stod og grinede. Den tredje af gerningsmændene tog fat om ansøgers bukser og trak hendes bukser samt trusser ned omkring hendes knæ, hvorefter gerningsmanden lynede sin lynlås ned. Det lykkedes herefter ansøger at sparke gerningsmanden i skridtet og vred sig i øvrigt fri af en af de andre gerningsmænds greb, så hun kunne løbe væk fra stedet.

Nævnet lagde til grund, at ansøgeren havde været udsat for forsøg på voldtægt, og besluttede at tilkende ansøger en godtgørelse for tort på 45.000 kr. i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2. Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren udendørs blev forfulgt af 3 ukendte gerningsmænd, som i forening udøvede vold mod hende. Da hændelsen fandt sted efter den 01-04-2018, fastsatte nævnet størrelsen på godtgørelsen i overensstemmelse med lovændringen af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, hvor det generelle niveau for tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2 blev forhøjet.

7.25.3 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3 – krænkelsegodtgørelse

Bestemmelsen om krænkelsegodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, i tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelseren er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkelsegodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke

offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed kræver lidt forenklet, at forholdet er sket ved et *forsætligt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig utryghed og angst hos offeret*. Ved vold er det en forudsætning, at *der er anvendt våben*, eller at der har været tale om vold *gennem længere tid*. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i omtrent 1 år eller derover. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader. Dette fortolkes i nævnets praksis som skader, der har medført egentlige varige mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i nævnets årsberetning for 2007, pkt. 7.17.

Fra nævnets praksis i 2018:

N.j.nr. 16-520-10727, 16-520-10728 og 16-520-10729 Tre ansøgere, der alle var mindreårige, søgte om godtgørelse for krænkelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Deres mor var dømt for henholdsvis drabsforsøg, forsøg på grov vold og grov vold.

Nævnet fandt, at det barn, der havde været udsat for drabsforsøg, opfyldte betingelserne for godtgørelse for krænkelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Nævnet tilkendte 20.000 kr. I forhold til de børn, der havde været udsat for forsøg på grov vold og grov vold, fandt nævnet ikke efter de konkrete omstændigheder, at forbrydelsen ville have medført fængsel i omkring 1 år eller derover, og nævnet meddelte derfor afslag på krænkelsesgodtgørelse. Nævnet vejledte alle ansøgerne om muligheden for at søge om godtgørelse varig mén og erstatning for tab af erhvervsevne.

7.26 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningen for 2003, pkt. 7.13, og årsberetningen for 2004, pkt. 7.14.

Godtgørelse til efterladte i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (forsætlig fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der

skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelse inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse eller en forhøjelse af denne.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr. Det er dog ikke udelukket i helt ekstraordinære tilfælde at tilkende en højere godtgørelse. Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb, idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagte beløb.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn, og, hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre. Der kan også tilkendes godtgørelse til et ufødt barn.

Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde, og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrundet godtgørelsen. Er der tale om mindreårige børn, som havde nået en vis alder, da dødsfaldet indtrådte, kræves dog efter praksis en vis kontakt mellem afdøde og den efterladte. Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

Efter omstændighederne er også andre end ægtefælle, samlever, børn eller forældre omfattet af bestemmelsen i § 26 a. Dette forudsætter dog, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søskende, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med afdøde.

Fra nævnets praksis i 2018 kan nævnets følgende sager:

N.j.nr. 17-520-12107 Ansøger, en 5 år gammel dreng, søgte om forsørgertabserstatning samt efterladtegodtgørelse som følge af, at hans mor var blevet dræbt.

Drabet skete, da ansøger i bil sammen med sin mor og far kørte på den fynske motorvej. Under kørslen blev bilen ramt af en betonklods, der var kastet eller sluppet fra en overgangsbro, således at den ramte bilens forrude. Faren (der kørte bilen) blev ramt i hovedet og led svær hjerneskade, hvorefter stenen fortsatte bagud, hvor moren sad, og ramte hende i hovedet. Moren afgik ved døden på stedet. Ansøger befandt sig ved siden af moren på bagsædet, da stenen ramte. Ansøger blev fundet et ukendt antal minutter senere vågen i bilen sammen med sin døde mor og hjerneskadede far, der var bevidst på tidspunktet. Ansøger led ingen fysiske skader ved hændelsen.

Nævnet tilkendte drengen en efterladtegodtgørelse på 120.000 kr. i sagen, jf. erstatningsansvarslovens § 26a.

Nævnet lagde ved vurderingen særlig vægt på ansøgers nærhed til forbrydelsen. Nævnet lagde endvidere vægt på voldsomheden af forbrydelsen og ansøgers alder på tidspunktet for hændelsen.

Nævnet tilkendte også forsørgertabserstatning ved afgørelsen.

N.j.nr. 16-520-10294, 16-520-10296 og 16-520-10297 Et søskende-par og deres mor søgte om erstatning for ydelser, der ikke er omfattet af offererstatningslovens § 2, som følge af deres søsters/datters død 12 år tidligere.

Drabet fandt sted i den lejlighed, hvor hele familien boede, og blev begået af faren i familien. Begge brødre og moren var til stede i lejligheden mens drabet blev begået, men ingen hørte drabet, og det blev først opdaget flere timer efter. Det var de tre ansøgere, der fandt liget.

Nævnet besluttede at meddele ansøgerne afslag efter offererstatningslovens § 1, da nævnet ikke fandt, at ansøgerne kunne betragtes som direkte skadelidte, ligesom nævnet heller ikke fandt, at ansøgerne i øvrigt havde været så tæt på begivenhedernes centrum, at ansøgerne alligevel måtte anses for omfattet af offererstatningsloven. Nævnet lagde herved vægt på, at ingen af ansøgerne overværede drabet, og at de lå og sov på gernings-tidspunktet og intet havde hørt i løbet af natten, hvor drabet fandt sted.

Nævnet vurderede i øvrigt af egen drift, at ingen af brødrene var berettiget til efterladtegodtgørelse. Her tillagde nævnet det vægt, at de ikke var omfattet af den personkreds, som kan komme i betragtning til godtgørelse efter § 26 a efter forarbejderne til bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 26 a. Nævnet fandt, at der ikke mellem ansøgerne og afdøde var en sådan helt særlig tilknytning, som kunne begrunde efterladtegodtgørelse, da forholdet mellem ansøgerne og afdøde ikke fandtes at gå ud over et sædvanligt familiært forhold mellem søskende.

Moren blev tilkendt en efterladtegodtgørelse på 100.000 kr. Nævnet fulgte således forarbejderne til erstatningsansvarslovens § 26 a og retspraksis, hvorefter der som udgangspunkt tilkendes 100.000 kr. i godtgørelse til efterladte ved forsætligt drab.

Sagen er også omtalt under pkt. 7.2.3 om direkte og indirekte skadelidte.

7.27 FORÆLDELSE/PRÆKLUSION

Efter fristreglen i offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde, herunder i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge mennesker.

Der henvises herved nærmere til pkt. 7.8 om offererstatningslovens § 13 og 2-årsfristen.

Som nævnt ovenfor under pkt. 7.8 har Højesteret i U.2018.491H fastslået, at erstatningskrav i anledning af strafbart forhold, der rettes mod staten efter offererstatningsloven, ikke er omfattet af forældelsesreglerne i forældelsesloven men derimod er reguleret af offererstatningslovens § 13.

De almindelige formueretlige forældelsesregler og herunder 1-årsfristen i forældelseslovens § 21 finder derfor ikke anvendelse i forhold til erstatningskrav efter offererstatningsloven.

BILAG 1 – OVERSIGT OVER FOREKOMSTEN AF DE ENKELTE STRAFFELOVS-OVERTRÆDELSER I 2018-2016

	2018	2017	2016
Strfl. §§ 119-121	170	144	129
Strfl. § 123	4	11	4
Strfl. § 210	10	6	7
Strfl. §§ 216-217	189	146	131
Strfl. § 218-221	3	5	1
Strfl. §§ 222-223 a	32	48	54
Strfl. § 224	9	7	8
Strfl. § 225 ⁷	5	n/a	n/a
Strfl. § 232	302	276	114
Strfl. § 237	13	69	32
Strfl. § 237, jf. § 21	68	16	52
Strfl. § 241	2	6	5
Strfl. § 244	666	848	796
Strfl. § 245	425	422	363
Strfl. § 246	9	4	1
Strfl. § 249	7	2	5
Strfl. § 252	12	13	12
Strfl. §§ 260-261	17	18	24
Strfl. § 262a	5	3	0
Strfl. § 266	25	42	35
Strfl. § 276, § 291, § 293	8	24	16

⁷ Registreringer på straffelovens § 225 er først blevet mulige ved overgangen til nyt IT-system i 2018, hvorfor der ikke er registreringer på denne bestemmelse i 2016 og 2017.

Strfl. § 279	7	8	9
Strfl. § 281	6	10	10
Strfl. § 288	84	141	121
Strfl. i øvrigt	5	0	0
Andet	1	2	0
I alt	2.084	2.271	1.929

BILAG 2 – OVERSIGT OVER TILKENDETE ERSTATNINGER MV. I 2018-2016 FORDELTA PÅ ERSTATNINGSPOSTER

	2018	2017	2016
Svie og smerte	14.888.353	5.527.047	8.078.038
Helbredelsesudgifter	435.934	245.184	215.909
Tandbehandling	1.009.380	380.588	445.605
Personlige ejendele	533.438	320.598	440.656
Mistede kontanter	24.714	8.300	12.660
Tingskade	53.158	25.128	19.803
Forlængelse af uddannelse/tab af skoleår	725.000	180.000	460.000
Transportudgifter	77.833	52.338	66.086
Tabt arbejdsfortjeneste	27.100.851	10.518.275	14.355.778
Begravelsesudgifter	401.203	442.335	376.026
Overgangsbeløb	648.000	566.167	779.800
Tort	14.039.084	8.660.000	10.611.825
Krænkellesgodtgørelse	590.000	500.000	395.000
Godtgørelse til efterladte	2.590.000	1.860.000	2.895.000
Lægeerklæring, betalt af ansøger/advokat	60.394	58.675	70.320
Varigt mén	30.302.658	14.759.454	15.827.516
Erhvervsevnetabserstatning	71.750.808	34.206.511	51.944.631
Varige helbredelsesudgifter	0	409.430	0
Tab af forsørger, ægtefælle	5.030.606	6.652.644	4.376.434
Tab af forsørger, børn	1.418.083	3.525.980	2.978.999

Advokatudgifter	3.872.283	1.860.833	2.238.356
Andet	67.456	848.537	328.855
I alt	175.619.234	91.608.025	116.917.304

Administrative udgifter i 2018-2016:

	2018	2017	2016
Gebyr til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring	1.941.786	536.500	776.882
Tandlægekonsulenter	35.967	10.615	7.847
Lægekonsulenter	21.288	750	11.250
Erklæringer betalt af nævnet	1.258.227	1.453.945	1.639.882
Andet	15.018	0	34.661
I alt	3.272.287	2.001.811	2.470.522

Udbetalt i alt i 2018-2016:

	2018	2017	2016
Tilkendte erstatninger og godtgørelser	175.619.234	91.608.025	116.917.304
Administrative udgifter	3.272.287	2.001.811	2.470.522
I alt	178.891.522	93.609.836	119.387.826

BILAG 3 – OPLYSNINGER OM TILKENDELSER OG AFSLAG I 2018

Erstatningsnævnet har i 2018 truffet 4.166 afgørelser, jf. pkt. 4.

Som ligeledes omtalt under pkt. 4 er opgørelsen over antallet af afgørelser er baseret på antallet af udgående breve, der statistisk er registreret som en afgørelse. De enkelte registrerede afgørelser indeholder imidlertid ofte afgørelser vedrørende flere forskellige krav, herunder krav, der kan være fremsat på forskellige tidspunkter. En afgørelse kan således f.eks. bestå af tilkendelse af erstatning for udgifter til transport hjem fra sygehuset på skadedagen, anmodning om dokumentation for sygeperiode til brug for vurdering af et fremsat krav om godtgørelse for svie og smerte, anmodning om dokumentation for et fremsat krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og et (foreløbigt) afslag på erstatning for ødelagt tøj (henvisning til forsikring). Hvis der i afgørelsen tilkendes erstatning, vil sagen statistisk blive registreret som en afgørelse om imødekomme, også selv om nævnet samtidig afslår et eller flere delkrav.

Civilstyrelsen overgik i november 2018 til et nyt IT-system, hvilket har skabt mulighed for at registrere sagsbehandlingstider og afgørelsestyper på alle enkelte sagsforløb indeholdt i den samme sag. Dette har i sagens natur alene givet udslag i tallene for december 2018, men vil fremover give et mere reelt billede af antallet af verserende og afsluttede sagsforløb og dermed også et mere reelt billede af nævnets arbejdsopgaver og produktion.

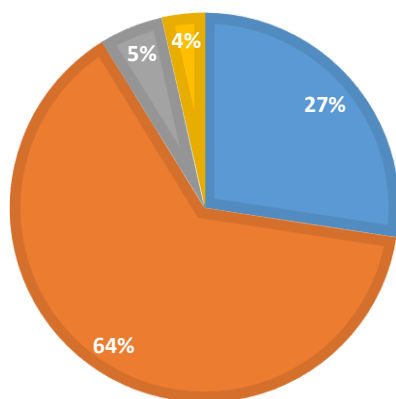
Nævnet har i ca. 64 pct. af de trufne afgørelser imødekommet en ansøgning eller genoptaget en tidligere afgørelse og tilkendt (yderligere) erstatning, mens nævnet i ca. 27 pct. af nævnets afgørelser har meddelt afslag på erstatning.

Ca. 4 pct. af årets afgørelser har vedrørt aktindsigt i verserende sager eller sager, hvor nævnet har besluttet at henlægge en erstatningssag, f.eks. fordi ansøger har oplyst, at han eller hun ikke ønsker videre foretaget i sagen.

De resterende ca. 5 pct., hvor nævnet hverken har imødekommet eller afslået et fremsat erstatningskrav, drejer sig blandt andet om tilfælde, hvor nævnet ikke har kunnet tage stilling til kravet på det foreliggende grundlag, og hvor nævnet derfor har afsluttet sagen med tilsagn om genoptagelse ved indsendelse af dokumentation eller lignende for kravet. Fordelingen af afgørelsestyper kan illustreres ved nedenstående figur:

FORDELING AFGØRELSER

■ Afslag ■ Imødekomelser ■ Andet ■ Aktindsigt

BILAG 4

Tidligere årsberetninger har indeholdt et bilag 4 med oplysninger om afslagsgrunde i beretningsåret.

Det har på grund af overgangen til nyt IT-system i 2018 ikke været muligt at oplyse og fordele afslagsgrundene for 2018.